Det kongelige Theaters Repertoire

Nr. 220.

Ungdom og Galskab

eller

List over List.

Syngestykke i 2 Akter efter Bouillys Original: **Une folie**

ved

N. T. Brunn.

Sat i Musik af **E. du Puy.**

Pris: 40 Øre.

Kjøbenhavn.
F. H. Schubothes Boghandel.
Badstuestræde Nr. 17.

Det Kongelige Theaters Repertoire

faas i **Schubothes Boghandel**, Badstuestræde Nr. 17, til vedføjede Priser.

Nr. 8. Vejen til Ødelæggelse, Komedie af Holcroft. 55 Øre. — Nr. 9. De væltede Vogne, Syngestykke af Dupaty. 30 Øre. — Nr. 10. Skovhuggerens Søn, Syngestykke af Planard. 35 Øre. — Nr. 11. Kinafarerne, Syngestykke af P. A. Heiberg. 35 Øre. — Nr. 13. Gesandten, Lystspil af Scribe og Delavigne. 25 Øre. — Nr. 14. Efterskriften, Lystspil af Holbein. 20 Øre. — Nr. 15. Valentine af Mayland, Syngestykke af Bouilly. 25 Øre. — Nr. 16. Isidor og Olga. Sørgespil af Raupach. 40 Øre. — Nr. 17. Murmesteren, Syngespil i 3 Akter af Scribe og Delavigne, Musiken af Aubert. 35 Øre. — Nr. 18. Destillatøren, original Vaudeville. 40 Øre. — Nr. 19. Den fortræffelige Formiddag, Lystspil. 25 Øre. — Nr. 22. Hellig Tre Kongers Aften, Lystspil af Shakspeare. 60 Ø. — Nr. 24. De muntre Koner, Lystspil af Shakspeare. 60 Ø.

Nr. 25. Vor Tids Mennesker, originalt Lystspil af Overskou. 50 Øre. — Nr. 26. Den Stumme i Portici, Opera af Scribe og Delavigne, ved J. L. Heiberg. 35 Øre. — Nr. 27. Eugenie, Drama af Beaumarchais. 40 Øre. — Nr. 28. Brødrene Philibert, Lystspil af Pichard. 50 Øre. — Nr. 29. Marie, Syngestykke af Planard. 25 Øre. — Nr. 30. Hans Sachs, Skuespil af Deinhardstein. 40 Øre. — Nr. 31. Fornuftgiftermaalet, Skuespil af Scribe. 35 Øre. — Nr. 32. To Aar efter Bryllluppet, Lystspil af Scribe. 35 Øre. — Nr. 33. Den unge Ægtemand, Lystspil af Mazeres. 50 Øre. — Nr. 34. Den fortræffelige Onkel, Lystspil af Scribe. 35 Øre. — Nr. 35. Bruden, Syngestykke af Scribe. 50 Øre. — Nr. 36. Don Carlos, Tragedie af Schiller. 85 Øre. — Nr. 37. Fra Diavolo, Syngestykke af Scribe. 50 Øre. — Nr. 38. Henrik den Femtes Ungdom, Syngespil. 50 Øre. — Nr. 39. Kvækeren og Danserinden, Komedie af Scribe. 40 Øre. — Nr. 40. Familien Riqueborg, Drama af Scribe. 35 Øre. — Nr. 41. Den gamle Ægtemand, Lystspil af Scribe. 40 Øre. — Nr. 42. Elskovsdrikken, Syngestykke af Scribe. 35 Øre. — Nr. 43. Frierens Besøg, Lystspil af Scribe og Melesville. 35 Øre. — Nr. 44. Kostgængeren, Lystspil af Scribe. 35 Øre. — Nr. 45. Den første Kjærlighed, Lystspil af Scribe. 35 Øre. — Nr. 46. Møllen i Bjærgkløften, Syngespil af Miltitz. 35 Øre. — Nr. 47. Dronningen paa 16 Aar, Drama af H. C. Andersen. 40 Øre. — Nr. 48. Garrick i Bristol, Lystspil af Deinhardstein. 65 Øre.

Nr. 49. Dominique, Komedie af D'Epagny og Dupin. 60 Øre. — Nr. 50. Brødrene Foster, Lystspil, efter Töpfers Bearbejdelse af J. L. Heiberg. 50 Øre. — Nr. 51. For evig! eller: Medicin mod en Elskovsrus! af Scribe og Varner. 35 Øre. — Nr. 52. Johanne d'Arc, Pigen fra Orleans, romantisk Tragedie af Schiller. 75 Øre. — Nr. 53. Christen og Christine, dramatisk Idyl, efter Scribe og Dupin ved J. L. Heiberg. 35 Øre. — Nr. 54. Christens Hjemkomst, Lystspil af Scribe og Dupin. 35 Øre. — Nr. 55. Broder og Søster, Komedie af Scribe og Melesville. 35 Øre. — Nr. 56. Donna Diana, Lystspil, oversat efter West's Bearbejdelse af Moretos spanske Original. 75 Øre. — Nr. 57. Kom! Dramatisk Opgave, af Elsholtz. 25 Øre. — Nr. 58. Ludvig den Ellevte, Tragedie af Casimir Delavigne. 85 Øre. — Nr. 59. Tempelherren og Jødinden, romantisk Opera af W. A. Wohlbrück. 40 Øre. — Nr. 60. Den unge Hovmesterinde, Lystspil, efter Scribe og Duport ved J. L. Heiberg. 40 Øre. — Nr. 61. Ludovic, Syngestykke af de Saint-Georges. 40 Øre. — Nr. 62. En Time i et Stervbo, Lystspil, efter det Franske ved J. L. Heiberg. 35 Øre. — Nr. 63. Den Ubekjendte, tragisk Syngespil af Romani. 35 Øre. — Nr. 64. Hertuginden af Mantua, et Drama af James Sheridan Knowles. 65 Øre. — Nr. 65. Aurelia, Skuespil efter Scribe. 50 Øre. — Nr. 66. Den hemmelige Lidenskab, Lystspil af Scribe. 65 Øre. — Nr. 67. Igaar og Idag, eller et Æventyr paa Heden, originalt Lystspil. 50 Øre. — Nr. 68. De to Ægtemænd, Lystspil af Scribe og Varner. 35 Øre. — Nr. 69. Ørnens Rede, romantisk komisk Opera af Carl v. Holtey. 40 Øre. — Nr. 71. Matrosen, Komedie af Souvage og Lurieu. 35 Øre. — Nr. 72. Et Æventyr under Carl den Niende, Lystspil af Soulié og Badon. 60 Øre.

Nr. 73. Duellanterne, komisk Syngestykke af Overskou. 50 Øre. — Nr. 75. Michel Perrin eller Politispionen uden at vide det, Vaudeville af Melesville og Duveyrier. 60 Øre. — Nr. 76. Skilles og mødes, original dramatisk Digtning af H. C. Andersen. 50 Øre. — Nr. 77. Marie Stuart, Sørgespil af Schiller. 1 Krone. — Nr. 78. En Hytte og hans Hjærte! Lystspil af Scribe og Alphonso. 40 Øre. — Nr. 79. Guldkorset, Lystspil efter det Franske, oversat ved J. L. Heiberg. 65 Øre. — Nr. 80. Lestocq eller Stats-Intriguen, Opera af Scribe, Musikken af Auber. 65 Øre. — Nr. 82. Smeden i Neumark, original dramatisk Skildring. 25 Øre. — Nr. 83. En fattig Kones Testamente, Drama efter Ducange. 65 Øre. — Nr. 84. Den Gjerriges Datter, Skuespil af Bayard og Duport. 45 Øre. — Nr. 85. Coliche, Lystspil efter det Franske ved J. L. Heiberg. 35 Øre. — Nr. 86. Poul Clifford, Skuespil af Melesville og Duveyrier. 50 Øre. — Nr. 87. En Kriminalproces, Lystspil af Rosier. 75 Øre. — Nr. 88. Enkens Mand, Lystspil af Dumas. 40 Øre. — Nr. 89. Et ungt Ægtepars Husholdning, Lystspil af Scribe og Bajard. 35 Øre. — Nr. 90. Et Hjem, dramatisk Idyl paa Vers. 35 Øre. — Nr. 92. Grev Saint-Germain, Skuespil af François og Fournier. 50 Øre. — Nr. 93. Brama og Bayaderen, Opera af Scribe, Musikken af Auber. 25 Øre. — Nr. 94. Farinelli, Lystspil efter det Franske, oversat af J. L. Heiberg. 50 Øre. — Nr. 95. Valeur & Compagnie, Komedie efter Bayard og Devorme. 35 Øre.

(See Omslagets sidste Blad.)

Ungdom og Galskab eller List over List.

Syngestykke i to Akter efter Bouillys Original: Une Folie ved N. T. Bruun.

Sat i Musik af E. du Puy.

Personerne:

Grøndal, en gammel Maler.
Vilhelmine, hans Myndling.
Rose, Husar-Ritmester.
Johan, hans Tjener.
Poul, en gammel Karl i Grøndals Tjeneste.
Mikkel Madsen, en jydsk Bondekno, Pouls Søsterson.
Frands Donnerschlag, Husar.

Handlingen foregaar i Kjøbenhavn.

Første Akt.

(Skuepladsen forestiller en Gade. Paa den ene Side Grøndals Hus med Jernstænger i alle Vinduerne. Oven over Døren er et stort aflangt Vindue, hvoraf de tre Fjerdedele ere tilmurede, og den øvrige Fjerdedel er forsynet med dobbelte Jernstænger paa Kryds. Huset er paa et Hjørne, og Vinduet vender lige ud imod Publikum. Bag ved Huset er et lille Stræde. Paa den anden Side af Theatret et Værtshus med et Skilt over Døren.)

Første Scene.

Rose (i Husar-Uniform; strax efter) Johan.

Duet.

Rose
(kommer ud af Værtshuset; han ser sig om, og kalder derpaa med dæmpet Stemme):
Johan! — Johan!

Johan (indenfor).
Ja, Herre; strax!

Rose (noget utaalmodig).
Svar, naar man taler!
Den Slyngel aldrig vaagne kan!

Johan (kommer ud af Værtshuset, bindende sit Halstørklæde).
Her er jeg, Herre! hvad befaler?
Hvi skal vi staa saa tidlig op?

Rose.
Alt Dit Geni Du maa anspænde!

Johan.
Af! mit Geni er rent tilende!
De ved dets Kilde har sagt Stop!

Rose.
Hvor kan et bundløst Hav udtømmes?
Her List og Puds ej maa forsømmes;
Krabat, jeg stoler just paa Dig!

Johan.
En ny Spilop? Gud naade mig!

Rose.
Betænk, mit Hjerte staar i Flamme!

Johan.
Han evig er og bli'er den samme!

Rose (ganske henrykt).
Kjærligheds blide Gud,
Smilende Du mig ledsage!
Lær mig Glutten at behage!
Gjør hende til min Brud!

Johan (affides, gnidende sine Øjne).
Jeg har ej sovet ud!
Af, hvilken Fandens Plage!
Nætter og lyse Dage
Dyrker han Elskovs Gud!

Johan.
Hvad er det for en Engelinde,
Som nu har stukket Dem i Brand?

Rose (med megen Fyrighed).
O, himmelske Fortryllerinde!
Med intet Sprog du males kan!

Johan.
Hun hedder? —

Rose (smilende).
Jeg hende ej tjender;
(med Enthousiasme).
Men evig jeg for hende brænder!
Johan! o, saa Du blot de Ynder,
Hvert Smil, hvert Blik, hvert Træk forkynder,
Du henrykt da
Udraabte: „ja,
Et Blik af Dig
Gjør lykkelig!
At se og elske Dig er et!“ —
Men jeg uheldigvis —

Johan.
Nu vel?

Rose (lcende).
— Har hende aldrig set.

Johan (høist forundret).
Hvad! Er det Alvor eller Tant?

Rose.
Hvert Ord jeg siger Dig er sandt.

Johan.
Beskrivelsen? —

Rose.
Er hvad jeg tænker;
Den ligne maa!

Johan.
Jeg gjætter nej!

Rose.
Mit Haab bedrager mig vist ej!

Johan (affides).
Han elsker Koner, Piger, Enker;
Jeg tror hans Lige findes ej!

Rose.
Kjærligheds blide Gud,
Smilende Du mig ledsage!
Lær mig Glutten at behage!
Gjør hende til min Brud!

Johan (som før).
Jeg fik ej sovet ud!
Ak, hvilken Fandens Plage!
Nætter og lyse Dage
Tyrker han Elskovs Gud!

Johan.
Men, Hr. Ritmester, vil De ikke være saa god at sige mig, hvad alt dette betyder?

Rose (peger paa Grøndals Hus).
Du ser jo det Hus der med Fernstængerne i Vinduerne?

Johan.
Man skulde snart sige, at det var et Statsfængsel!

Rose.
Der bor en berømt Maler. Jeg har opdaget, at han er Formynder for, eller rettere sagt Tyran over en ung fader- og moderløs Pige, som han skjuler for Alles Djne, og som maa tjene ham til Model, naar han maler. Paa alle de Malerier, hvor han vil fremstille et fuldkommen skjønt Fruentimmeranskt, ser man ogsaa stedse Træk, som ligne hinanden. Ah! sagde jeg til mig selv: denne Malers Myndling forener vist alle de Yndigheder, som han lader sin Pensel vise os; jeg vil se hende; jeg vil trænge mig ind til hende, til Trods for den gamle Argus, og jeg vil løse hendes Lænker! — Du ved jo not, Johan, at din Herre plejer aldrig at lade nogen Lejlighed gaa forbi til at hjælpe de ulykkelige Skjønne.

Johan.
Ah! Ja, se nu begriber jeg, hvorfor vi saadan over Hals og Hoved maatte forlade vort forrige smukke muntre Logis, for at skjule os i denne Afkrog! — Men, Hr. Ritmester, er det da ikke not, at De bruger mig til Støver efter De Pigeborn De tjender? skal jeg nu ogsaa opmuse dem, De aldrig har set? — Dog, lad mig engang høre, hvad det egentlig er De forlanger?

Rose.
For det første maa Du hitte paa et Middel, hvorledes vi kan komme ind i Malerens Hus.

Johan.
Hvad hedder han?

Rose.
Grøndal.

Johan.
Grøndal? — O, Herre! hvad tænker De paa, at give Dem i Kast med den Karl?

Rose.
Kjender du ham!

Johan.
Ja, blot af Rygtet. Det skal være den huleste Skjælm, den mest uforfærdede Krabat, De nogensinde har set.

Rose (med Munterhed).
Alvorligt?

Johan.
Han har Djne som en Falk! —

Rose.
Destobedre!

Johan.
Hans Næse er saa fin, at han kan lugte en Elsker en Mil borte.

Rose.
Herligt! — Det er just det Slags Fjender, jeg har Lyst til at kjæmpe imod!

Johan.
De lider Skibbrud, Herre!

Rose.
Saa var det ogsaa første Gang.

Johan.
Jeg siger Dem det forud; De lider, min Sjæl, Skibbrud!

Rose.
Hm! saa morer jeg mig, og det er dog altid noget vundet. Jeg har været udenlands med min kjække gamle Onkel, Generalen, som jeg engang i Tiden skal arve; vi har høstet Hæder og Ære i Krigen, og kommer nu her tilbage til Danmark. Jeg er ikke skabt til at leve i Uvirksomhed, og for ikke at blive vænt af med at stride, har jeg sat mig for, idelig at føre Krig med disse barske, gamle Formyndere, som tror at kunne skræmme Amor med en rynket Pande. Jeg nedlader mig ikke til de enfoldige, frygtsomme Jeronimusser, som strax løber lige i Fælden; nej, for at blive æret med et Angreb af mig, maa man have Ben i Panden, være snu, have Karakter, kort sagt: kunne møde Intrige med Intrige. Det, Du fortæller mig om den gamle Maler, hemykker mig og opflammer mit Mod. Jeg brænder af Længsel efter at maale mig med ham, og det er en afgjort Sag: han skal belejres!

Johan.
Men, Herre, er De ogsaa vis paa, at den Skjønne — som De aldrig har set! — har Lyst til at spille med i vor Komedie?

Rose.
I Gaar hørte jeg hende synge en vakker Romance inden for det Vindue der med Fernstængerne for; — (han peger op til Grøndals Hus). — jeg gjentog Omkvædet; hun

begyndte igjen, og af den Følelse, den Fyrighed, hvormed hun sang, slutter jeg med temmelig Vished, at den klagende Due har intet andet Øjemed, intet andet Ønske — end at tage Flugten!

Johan.

Naar saa er, saa lad os ikke spilde et Øjeblik! (i en bestemt Tone). Fra denne Kant er Fæstningen utilgængelig; jeg vil først examinere Omegnen en Smule, afstikke vore Approche-Linier og vore Forsvars-Linier, kort sagt: forsikre mig det Sted, hvor vi kan slyde Breche, og naar det er gjort, kommer jeg straxt tilbage og aflægger Rapport.

Rose.

Brug al din List og husk paa, at jeg venter Dig med Utaalmodighed. (Johan gaar ud i Baggrunden af Skuepladsen og betragter Grøndals Hus meget nøje).

Rose (alene).

Recitativ.

Frisk! for at naa mit Maal jeg alt vil vove!
I Kamp mod Argus Elskov sejre maa!
Mig Haabets Rosendrømme love,
At Lønnen for min Strøben jeg skal faa!

Cantabile.

Jeg saae Dig ej, Du Kjønnets Smykke,
Og dog mit Hjerte for Dig slaar!
Blot Tanken om Dig er min Lykke!
Her i min Barm dit Billed staar!
Jeg elsker Dig! jeg Dig tilbeder!
Selv Venus laante Dig sit Smil!
Et Glimt af dine Yndigheder
endnu forøge skal min Ild!

Recitativ.

Men, Himmel! om jeg mig bedrager?
Om Pigen ej var lig mit Ideal? —
Fuldend hvad Du Dig foretager,
Og kronet Haab Dig da belønne skal!

Polonaise.

Naar Kjærlighed mig vinker
Jeg følger dens Bud!
Kort Glædens Stjerne blinker;
Den snart slukkes ud!
For Ungdommens Dage
Stjønnest lyser den;
Jeg hader hver Klage;
Hver Fryd er min Ven!
Tidens og Dødens grusomme Le
Fælder hver Blomst som vi skue!
Knoppen forgaar, før dens Blad maatte se
Moderssmilet i Solstraalens Lue.
Naar Kjærlighed mig vinker osv.

(Han ser Johan komme).

Naa, Johan! hvad har Du opdaget?

Johan (kommer hastig ind).

Et Fag Vinduer i Stue-Etagen uden Jernstænger, og ikke meget højt fra Jorden.

Rose.

Uden Jernstænger!

Johan.

For det ene Vindu hænger der et grønt Gardin —

Rose.

Det maa være Grøndals Malerstue.

Johan.

Det vender ud til det øde Stræde, hvor Ingen gaar forbi; det er just et prægtigt Sted til at anlægge vore Batterier paa!

Rose.

Ypperligt!

Johan.

Men, Hr. Ritmester, dersom vor store Plan nu virkelig lykkes? —

Rose.

Det haaber jeg, at den skal!

Johan.

Og at vi trænger ind i den fjendtlige Fæstning? —

Rose.

Det er jeg vis paa!

Johan.

Og at vi, kort sagt, erobrer det kostbareste Bytte: Myndlingen! — hvad vil De saa gjøre med hende?

Rose.

Dersom det, imod min Forventning, skulde være et skatkels frygtsomt Pigebarn, der ikke kunde tælle til fem, saa giver jeg hende straxt tilbage til hendes kjære Familie, uden paa nogen Maade at tage Løsepenge. Men hvis Myndlingen derimod er hvad jeg haaber og tror: en Samling af Ynde, af Elskværdighed, af alle Fuldkommenheder og et Offer for tyrannisk Skinsyge, saa bliver jeg hendes Tilflugt, min Barm hendes Fristed, jeg bringer hende til min Onkel — og gifter mig med hende!

Johan.

De, Hr. Ritmester? det er aldrig muligt!

Rose.

Og hvorfor ikke? Jeg er kjed af alle disse Intriger, hvormed Hjertet slet intet har at bestille; jeg føler, at det er kun i Kjærligheds Arme man kan finde den sande Lykke, som jeg nu i saa lang Tid har løbet Blindebuk efter. (Man hører nogle Toner paa Harpe).

Anden Scene.

De Forrige. Vilhelmine (inde i Grøndals Hus).

Rose.

Det Præludium var dejligt!

Johan.

Det er vist den skjønne Ubekendte. (Man hører Ritornellet til den følgende Romance).

Rose.

Tys!

Vilhelmine (indenfor uden at ses).

Romance.

Jeg er endnu i Livets Vaar;
Men venneløs jeg her maa klage!

Fra mine spæde Barndomsaar
En grum Tyran udgjør min Plage! —
Amor, de unge Hjerters Ven!
Frels mig og mine Kvaler end!

Rose.

Hvilken klar og bøielig Stemme!

Johan (gjentager Sangen(.
„Jeg er endnu i Livets Vaar; —"

Rose.

Hvilken Smag! hvilket Foredrag!

Johan (som før).
„Men venneløs jeg her maa klage! —"

Rose (til Johan).

Ti dog stille!

Vilhelmine.

Skal jeg ukjendt med Ungdoms Lyst
Vansmægte i min Trældoms Kjæde?
En Stemme hvisker i mit Bryst:
At ogsaa jeg bled født til Glæde! —
Amor, de unge Hjerters Ven!
Frels mig og mine Kvaler end!

Rose.

Skjønne! o, hør dit Hjertes Ven!
Han ser din Nød og ender den!

Vilhelmine.

O, hvilken Røst lød for min Sjæl!
Dens Toner i min Barm gjenlyde!
O, Stemme! lover Du mig Held?
Vil Skjæbnen snart min Lænke bryde? —
Amor! de unge Hjerters Ven!
Frels mig! og mine Kvaler end!

Alle tre.

Vilhelmine.

Amor! de unge Hjerters Ven!
Frels mig! og mine Kvaler end!

Rose.

Skjønne! o, hør dit Hjertes Ven!
Han ser din Nød og ender den!

Johan.

Kjærlighed sender Dig en Ven,
Som ser din Nød og ender den!

Rose.

O, hvis hun blot kunde lade mig se et Glimt af sig!

Johan.

Jeg tror vist, at det er hende umuligt at naa op til Vinduet.

Rose.

Hvor jeg brænder af Længsel efter at se hende! — Ingen uden et smukt Fruentimmer kan have saadan en Stemme!

Johan.

Jh, det forstaar sig!

Rose.

O! jeg forestiller mig allerede det nydeligste lille Ansigt! det mest tillokkende Væsen af Verden! — Ah, min kjære Hr. Cerberus Grøndal! om De endogsaa var hundrede Gange frygteligere, end Helvedes Bevogter, hvis Navn De har faaet, saa —

Johan (afbryder ham).

Saa skal vi lære Dem, at man ikke ustraffet stjuler en smuk Pige for saadanne Folk som vi! Bi kun, vi tales ved! vi tales ved! — Hr. Ritmester, gaa De nu igjen ind i Værtshuset, og læg Planen til Angrebet. De er Reserve-Korpset! Jeg vil imidlertid prøve paa en lille Skjærmydsel, og jeg haaber nok —

Rose (peger hen paa Grøndals Hus).

Døren bliver aabnet.

Tredie Scene.

De Forrige. Grøndal (kommer ud af Huset, og lukker Døren i Laas efter sig). Poul (følger efter ham, og har et graat Forklæde for sig).

Johan (sagte).

Det er ham!

Rose (sagte).

Lad os gaa lidt ind. (De gaa ind i Værtshuset.)

Grøndal

(peger paa Rose, som han har betragtet i Forbigaaende).

Hvad var det for en Officer?

Poul.

Det veed jeg ikke. — Hm! han snuser her omkring saa tidlig paa Morgenstunden. —

Grøndal.

Det er nok atter en Sommerfugl, der vil have sine Vinger brændte! —

Poul.

Man maa tilstaa, Herre, at De har viist en Pokkers Hob Vinterveien. Det er som om De kunde lugte dem en Mil borte!

Grøndal.

Jeg kan ikke være nok paa min Post! Fra den Tid af, da min Søsters pludselige Død gjorde mig til Formynder for hendes salig Mands deilige Broderdatter, er det ret som om enhver fandt Fornøielse i at pine og plage mig!

Poul.

Men hvorfor Djævlen falder De ogsaa paa at forelske Dem i saadan en overgiven Tos? — Det er mig Stakkel det gaar ud over! — De var bestandig bange for, at Deres Tjenestefolk skulde bedrage Dem, og derfor har De givet dem allesammen Afsked undtagen mig. Før havde jeg dog intet andet at tage vare, end at rive Farve; men nu! — nu er jeg bleven Portner, Tjener, Tafseldækker, Kok, Hushovmester, og jeg veed ikke hvad!

Rose (i Værtshusvinduet tilligemed Johan).

Lad os høre efter hvad de siger.

Poul.

Ak ja! ja! ja! — Naa, Herre, skal jeg da nu gaa hen i Herberget?

Grøndal (afbryder ham).

Ja, og spørge: om Hr. Kayserman, Maleri-Handleren fra Wien —

Rose (sagte til Johan).

Kayserman!

Grøndal (bliver ved).

— ikke er kommet dertil i Gaar Aftes, som han skrev mig til i sit sidste Brev. Du maa blive der til han er opstaaet og

paaklædt, og bring ham saa selv hjem i min Malerstue; hører Du? —: Du skal selv bringe ham! Vogt Dig vel, at Du ikke tager feil af Manden.

Poul.

Det har ingen Nød! — Kapsermann? — hvad er det for En? — hvordan ser han ud?

Grøndal.

Det maa vor Herre vide! jeg har aldrig set ham.

Poul.

Hvor gammel kan han vel omtrent være?

Grøndal.

Hm! syrretyve Aar, tænker jeg.

Poul.

Ja, saa vil jeg da gaa. — Men, Herre, er det forsigtigt gjort, at vi gaar saadan begge to ud paa eengang? Jomfru Vilhelmine —

Grøndal (afbryder ham).

— ligger i sin søbeste Søvn. — Jeg vidste jo, at jeg i Dag var nødsaget til at gaa op paa Salonen, for at lade mit sidste Maleri sætte i det fordelagtigste Lys; derfor klamredes jeg med Vilhelmine lige til Klokken fem i Morges, og nu kan hun ikke gjøre andet, medens jeg er ude, end hvile sig efter den Dyst. — Jo! jeg har Grundsætninger, har jeg!

Poul.

Javist! De har studeret det Fine af Kunsten. (Man ser en Billet, hængende i adskillige Baand, der ere bundne det ene ved det andet, blive hidsat ned fra det aabne Vindue langs ad Muren.)

Grøndal.

Min gode, ærlige Poul! hvad det er Skade, at Du bliver saa gammel — Din høie Alder — Dit Syn bliver hver Dag svagere, og Du hører heller ikke saa godt som før! — (Poul faar Øie paa Billetten.) Det er ogsaa derfor, jeg har besluttet at lade Din Søsterson komme herover fra Jylland; han skal rigtig nok være meget ensoldig, men —

Poul (stødt).

Saa mit Syn bliver hver Dag svagere og svagere, mener De?

Grøndal.

Naa, naa, jeg havde jo slet ikke i Sinde at fornærme Dig!

Poul

(i samme Tone, medens han bestandig holder Øie med Billetten, som lidt efter lidt hidses længer ned).

Naar man hører Dem tale, saa skulde man tro, at jeg var baade blind og døv!

Grøndal.

Jh nei, det figer jeg jo ikke!

Poul.

Men De? De mærker alting! gjør De ikke?

Grøndal.

Hvad vil Du sige med det?

Poul.

De, som tror, at Deres Myndling sover, imedens —

Grøndal.

Forklar Dig dog tydeligere!

Poul (peger hen paa Billetten, som i dette Øieblik er tre Fod fra Jorden).

Se engang derhen!

Grøndal.

Himmel!

Johan (sagte til Rose).

Den var til os! — Fordømt! (de gaa fra Vinduet).

Poul.

Husk nu vel paa en anden Gang, at uagtet mine 70 Aar, ere mine Øine ligesaa gode som Deres, og vel det!

Grøndal (er gaaet hen til sit Hus).

Jeg maa være varsom i at løse Billetten af; saa tror hun, at den er kommet til den, som skulde have den. — (Han kommer tilbage med Billetten.) Mon den skulde være til den Officer, som var her før? — Hvordan Djævlen har hun kunnet naa op til Vinduet? — Men jeg maa læse den!

Rose (lader sig se i Værtshusdøren).

Tys! vi maa høre efter. (Han og Johan gaa over Skuepladsen, og blive staaende paa Hjørnet af det lille Stræde).

Grøndal (bliver forrest paa Skuepladsen, og læser Billetten hastig).

„Den Deltagelse, De synes at yttre for min Skjæbne, giver mig Mod til at skrive denne Billet; jeg hidser den ned ved et Baand, og jeg venter Deres Svar paa samme Maade —“ (Rose tager hastig sin Brevtasse op, river et Blad ud af den, og sætter sig i Lave til at skrive. Grøndal læser) „Underret mig om Deres Navn —“ (Rose skriver; Grøndal ser paa Billetten): Hm! hm! det er skrevet med Blyant, og i saadan en Hast, at man neppe kan læse det! —

Poul (har taget sine Briller op).

Lad mig engang se — (han læser ogsaa): „om Deres Hensigter —“

Grøndal (bliver ved at læse).

„Om Deres Hensigter, og hvad Haab jeg tør nære. — (Rose bliver ved at skrive.) „Jeg bliver indesluttet af en — af en —“

Poul (læser igjen).

— „af en afskyelig naragtig Argus —“ — (Grøndal stamper med Foden.) Ja, der staar naragtig, Herre!

Grøndal (bliver ved).

— „en sand Cerberus, men hvis Aarvaagenhed man dog vel kunde narre, uagtet han tror sig listigere end alle andre —“ — Ja, det skal vi saae at se!

Poul.

Bliv dog ved!

Grøndal (læser igjen).

„Min Fader er død. Jeg har Formue, er tyve Aar gammel, og har et Udseende, som Folk finder ganske tækkeligt. Jeg figer Dem forud, at jeg er meget overgiven.

Jeg har en Munterhed, som trodser al Modgang, og især har jeg et godt Hjerte, som jeg tilligemed min Haand tilbyder den, der vil befri mig af mit Slaveri.

Vilhelmine."

Rose (sagte).

Indtagende Glut! — (Han og Johan nærme sig, og lytte efter med megen Opmærksomhed).

Grøndal.

Her er endnu et Postscriptum! — (Han læser ogsaa dette meget hurtig): „Hver Morgen kan vi ved Hjælp af dette Baand meddele hinanden vore Tanker, og hvorvidt vor Plan er lykkedes. Stynd Dem at binde Deres Svar fast ved Baandet," — (Rose flyr Johan sin Billet, og Johan binder den fast.) — „og advar mig ved et eneste Klap i Haanden — ved et eneste Klap i Haanden, naar jeg uden Fare kan hidse det op igjen." (Grøndal bliver et Øieblik staaende ganske stille med Øinene fæstede paa Billetten.)

Johan (sagte til Rose).

Det er umuligt at give Signalet, uden at de mærker det.

Grøndal (ser fiedse paa Billetten).

Hun har Indbildningskraft, Varsomhed, Forsvarenhed! —

Rose (sagte til Johan).

Hvordan skal vi bære os ad?

Grøndal (som før).

Fordømte lille Skjelmsmesterske! — o, men ogsaa indtagende lille Skjelmsmesterske! —

Poul.

Efter alle de utallige Pudser, hun har spilt Dem, kan De endnu —

Grøndal (afbryder ham).

— At! elske hende høiere end nogensinde før!

Poul (slaar Hænderne sammen).

Ak, Hr. Grøndal! Hr. Grøndal! jeg ynker Dem! (I dette Øieblik bliver Roses Billet hidset op, og trukket ind af Vinduet.)

Johan (sagte til Rose).

Bravo! Lykken er med os!

Rose (sagte).

Lad os ikke spilde et Øieblik! (de liste sig ind i Værtshuset).

Fjerde Scene.

Grøndal og Poul.

Poul.

Men betænk dog, at Deres Myndlings Ungdom —

Grøndal (forig)

— Er Yndets og Skjønhedens Aarstid!

Poul.

Hun er saa vild, saa overgiven! — det er en egensindig lille Satan, som ikke holder op, førend hun har gjort os begge to gale!

Grøndal.

Hold Du nu op med Din Snak! vi maa handle, det er bedre! — (Han gaar hen til det Sted, hvor Billetten hang.) Godt! Vilhelmine har allerede trukket sit Baand op igjen. Ha! ha! ha! Hun tænkte nok, at hun skulde finde Svar paa sin tjælne Billet! ha! ha! ha! ha! — (Han gaar atter frem paa Skuepladsen og betænker sig lidt.) Hm! Sedlen var vist til den Officer, som gik her og snusede.

Poul.

Tror De det?

Grøndal (stedse grundende).

Han gik der ind i Værtshuset. — Man maa paa en god Maade søge at erkyndige sig om dette unge Menneske. — Jeg maa se ham engang nær ved, uden at han mærker det, og naar jeg først ret har studeret hans Ansigtstræk, hans Væsen, ja, endogsaa hans Mæle, saa kom an, Hr. Husar! De skal finde Mand for Dem!

Poul (sagte).

Fanden staar i ham!

Grøndal.

Min ærlige gamle Poul! gaa Du op paa Vilhelmines Kammer; luk alle Dørene godt i Laas, især den, som vender ud til Forstuen; og staa saa Skildvagt udenfor, indtil jeg kommer hjem.

Poul.

Skal jeg da ikke gaa hen og se om min Søsterson? — Herre Gud! jeg har ikke set ham, siden han ikke var større end som saa. Han kommer hertil Klokken ni med Forpagtervognen, som tager ind i de tre Hjorte.

Grøndal (ser paa sit uhr).

Klokken er ikke saamange endnu; vi har Tiden for os; — desuden har Din Søsterson jo faaet min Adresse, saa han veed, hvor han kan finde Dig. — Stynd Dig nu op til min skjelmske Myndling, Poul! og lad ingen komme ind, hvem det endogsaa er!

Poul.

Ikke engang den tydske Maleri-Handler, hvis han kom?

Grøndal.

Ingen, hvem det endogsaa er, siger jeg Dig! Ingen! (Han lader Poul gaa ind, og lukker Døren i Laas efter ham.)

Femte Scene.

Grøndal (alene).

Aha! min gode Hr. Officer! De vil binde an med mig? Ha! ha! kom kun! jeg lader mig ikke skræmme!

Arie.

Var Du end smu som Fanden,
Du dog skal brændе Dig!
Thi jeg har Ben i Panden;
Man narrer ikke mig!
Hver Springstyr skal jeg Mores lære!
Jeg paa hver Finger Øine har!

Min Ven, Du vilde mig besnære;
Og nu Du gaar herfra som Nar!
Ha! disse unge Flødeskjægge,
Som neppe tælle kan til fem;
Men Kroppen smukt i Folder lægge,
Nu skulde man nok frygte dem!?
De snakke kan som Papageier,
Og skraa og bande — alt for Spøg! —
De dyrke Kunsterne for Løier,
Og attraa Navnet: Spottegjøg!
Til Godtfolks Plage stig en Herre
Blier sendt til Landets Hovedstad;
At svire, spille, destoværre
Er alt, hvad han bestille gad! —
Papa nu skriver: „Du maa komme
Hjem til Din kjære Fødestavn!“ —
Med Pung og Pande lige tomme
Kom Junkeren fra Kjøbenhavn!

Var Du end snu som Fanden o. s. v.
Vist, hvis Du er forlibt og dristig,
Saa er jeg gammel og jaloux!
Og er Du træsk, saa er jeg listig;
Man sætter mig ei X for U!

(han gaar ud af Baggrunden).

Sjette Scene.

Johan (lader sig først se i Værtshusdøren, og følger Grønbal med Øjnene, indtil han er borte; han vinker ad) Rose, (som libt efter kommer ud forklædt som Kaiserinann med Hat, Stok, Paryk og Frakke).

Johan (gaar frem paa Skueplads en).
Godt! han gaar til Salonen!

Rose (retter endnu paa sin Paaklædning).
Disse Klæder, som Du veed jeg har brugt paa Maskerade, kommer mig ypperlig tilpas! Ser jeg ikke livagtig ud, som en ægte Wiener Spidsborger?

Johan.
De tror altfaa fuldt og fast, at han vil antage Dem for Maleri-Handleren Kayserinann, som han venter?

Rose.
Han siger jo selv, at han har aldrig set ham, og tror, at han er kommen hertil i Gaar Aftes. (hurtig) Jeg flyver i Hælene paa den gamle Cerberus! Jeg gaar op paa Salonen, bliver staaende nedsjunken i Beundring og Henrykkelse for et af Grønbals Malerier, henvender mig til ham selv, for at spørge af hvad Mester det er; han nævner sig, jeg siger, at jeg er Kayserinann; han tager imod mig med den bedste Tillid af Verden, og Amor sørger for Resten! Imedens jeg nu trænger ind i den fjendtlige Fæstning ved Hjælp af et lille Krigspuds, maa du atter examinere Fjendens Volde, opdage det gunstigste Sted til at bove en Storm, og mage det saaledes, at en ny Seir snart kan krone de Bedrifter, der har berømmeliggjort Din Herres Liv og Levnet! (han løber ud ad samme Vei som Grønbal.)

Syvende Scene.

Johan (alene).
Brænde af Kjærlighed til et Ansigt, som han ikke har set undtagen paa et Maleri: ha! ha! ha! hvilken Galskab! — Jeg er bange for, at han fortaler sig og vækker Malerens Mistanke; den gamle Ræv er fin! — Men forend man driver dette Eventyr videre, var det dog nok ikke af Veien at tænke en Smule paa sin egen Fordel: — Dersom min Herre ægter Myndlingen, saa bliver han kanske findig og adstadig; jeg mister Intrige-Departementet, og saa er jeg i Bund og Grund ødelagt! — Men, paa den anden Side: den smukke Ubekjendte er ung og siger selv, at hun er lystig og overgiven; hun har gode Anlæg til Kjærligheds Pudserier; min Herre bliver jaloux; han betaler mig for at passe paa Fruen; Fruen betaler mig endnu bedre for at holde ren Mund; mine lovlige Sportler fordobles, og uden engang at regne Brudegaven med, kan jeg snart samle mig saameget, at jeg kan sætte Bo og leve honnet. — Jo! jo! Alting vel overlagt, vil vi beleire og bombardere den frygtelige Maler, og naar vi kommer tilbage fra det mærkværdige Slag, saa hviler vi os ud paa vore Laurbær!

Arie.

God Nat, Cabaler, List, Intriger!
Johan sig da omvende vil! —
Hver gammel Knark Farvel jeg siger!
Formynderne for unge Piger,
Glæd Eder! jeg har endt mit Spil!

Til Jyllands Kyst igjen jeg seiler;
Tro mig, det er et skjønne Land!
Snart til en buttet Glut jeg beiler,
Og holder Bryllup naar jeg kan.
Som Blommen i et Æg jeg lever,
Og gjør min Skjønne til Mama;
En lille Fyde, rask og vever,
Da snart skal kalde mig Papa!
Han paa mit Knæ skal ride Ranke!
Jeg danser med ham Dagen lang!
Min lille Puslings første Tanke
Skal være Spøg og Leg og Sang!
Min Dont er da at pløje, grave,
Og Vin og Kys min Tidsfordriv!
Jeg faar en tyk Borgmester-Mave,
Og fører ret et Herreliv!
Kort sagt: jeg i min lille Kreds
Skal leve høit og veltilfreds!

Men jeg hører nogen! — (Han seer ud af Coulisen bagved Grønbals Hus). Hvad ser jeg! — Det er Formynderen Arm i Arm med min Herre! Den Gamle taler meget mild og galant til ham! Han maa være løbet i Snaren. Jeg maa søge at jeg kan høre Samtalen, — og dog være uspulig! (Han skjuler sig først bag Hjørnet af Grønbals Hus, og smutter siden om i det lille Stræde).

Ottende Scene.

Rose og Grøndal (komme ind Arm i Arm).

Johan (paa Lur).

Grøndal.

Saa det er Dem, min gode Kayser-mann —!

Rose.

Ja, mein Herr!

Grøndal.

Hvor det fornøier mig at se Dem!

Rose.

Ich meinerseits — ich har auch immer 'aft en ganz unowerwindlich Sehnsucht —

Grøndal.

Det er Deres Omhu, jeg har at takke for, at mine Malerier har saamegen Affats og gjør saamegen Lykke i Tydskland.

Rose.

Ach! mein lieber Hr. Greendahl, det er min sterste Fornayelse, wenn jeg kan dienne Leüte von Talent und Genie! — Ach! jeg seer noch Deres Danae! das ist ein sublimes Stück! Jeg kan den Maleri gar nicht vergesse!

Grøndal.

Ja, jeg mærkede strax, at De betragtede det med Enthusiasme. Jeg troer selv, at det er lykkedes mig vel godt.

Rose.

Das?! — Ob det er likkedes Dem? — Mein Gott! der Anstrich er so originell, so dreist! — und dann den Ild, den Ensemple! das ist' was ganz delicienses! — Aber, hvor wohner De denn?

Grøndal (peger paa sit Hus).

Der. — Har De ogsaa lagt Mærke til den sidste svage Kamp, til denne Levning af Blufærdighed —?

Rose.

Nichts entgaaer mig, das kan jeg Dem forsikkre — und besonders Hofedet — (med Eyrighed) — O Hofedet! — das ist nach einem charmanten Model!

Grøndal.

Disse elskovsfulde Arme — disse attraaende og stjælvende Hænder!

Rose.

Det er Natduren selbst!

Grøndal.

Og hvordan synes De om Stillingen?

Rose.

Gut! sehr gut!

Grøndal.

Og de azurblaa Skyer? — og Guldregnen?

Rose.

Gut! alles gut! sehr schön! — Aber, mein Herr Greendahl, um at schnakke meer bequemer von den Mahlerkunst, so lat uns enjank gaae ind in min Herre sin Hus!

Grøndal.

Men, sig mig: hvor kunde De komme ind paa Salonen saa tidlig?

Rose.

Da jeg er en fremder Künstler —

Grøndal.

Ah! ja, det er sandt!

Rose.

Jeg hatte en stor Ungeduld at kenne die neue dänische Produkte im Reiche der Kunst — (meget paatrængende): Aber, jeg bitter Dem, Hr. Greendahl, lat uns nun gleich gaaen ind! Ich brenne von Begierde Ihre Mahlerstube zu sehen!

Grøndal (sagte).

Det er besynderligt, hvor paatrængende han er!

Rose (sagte).

Jeg troer han betænker sig!

Grøndal (sagte).

Mon det ogsaa er den rigtige Kayser-mann? — Jeg maae komme efter om min Mistanke er grundet. — (høit og med Hensigt): Hvor fordelagtig De har solgt — min Ariadne!

Rose.

Ihre Ariadne — ja, aber was das auch en Meisterstück er! ein wahres Chéfefre!

Grøndal.

Tyve tusinde Gylden — og det imod contant Betaling!

Rose.

Den Dheseus allein — han war werth alle Bengene!

Grøndal.

Kjøberen — nu har jeg rent glemt, hvem det var! — Var det ikke Erke-Hertugen —

Rose.

— Von Bayern.

Grøndal.

Ah! ja rigtig! nu husker jeg det ogsaa! Erke-Hertugen af Bayern (stedse med Hensigt: Og min Venus, hvem har De solgt den til?

Rose.

Deres Jenus, Hr. Greendahl — til den Erz-Bischoff von Coln!

Grøndal (gjør sig Umage for at tvinge sig).

O, Snak! De spøger!

Rose (urolig).

Warum das, mein lieber Herr? — hvorfor?

Grøndal.

Jeg havde malet Naturen aldeles uden Slør — og en Erke-Bisp —

Johan (affibes).

Au!

Rose (har imidlertid fattet sig igjen).

Ja, i Beginnelsen machte seine Eminentz ogso einige Schwierigheter, aber han kunde doch ikke modstae den Correction in der Anlage, und den — wie die Franzosen sagen — Frechéer in dem Colorit!

Grøndal.

Og hvad fik De da vel for den? —

Rose.
Do Duſent Gilden.

Grøndal.
Som de bringer mig?

Rose (hastig).
Ne, ne! in vier Monaten bezahlbar.

Johan (affides).
Meget forſigtigt!

Rose.
Aber die Benge er ganz ſikkre.

Grøndal.
O, jeg ſværger Dem til, jeg er heller ſlet ikke urolig for dem. — Men, paa min Ære, Hr. — Kayſermann, jeg maae raadføre mig med Dem om et Maleri, ſom jeg har tænkt paa.

Rose.
Er det en hisdoriſk Schtikke?

Grøndal.
Nu kan De ſelv bedomme det. — Det beſtaaer kun af to Perſoner: den ene, det er en gammel Maler, men ſom endnu er baade ſnu og polidſt, og ſom ſkal paſſe meget noie paa en ung Skjønhed, der tjener ham til Model naar han maler. — (Rose viſer ſin Uroligheb). — Det er en Krabat paa tredſindstyve Aar; — et karakteriſtiſk Anſigt — ſpillende Dine — et ondſkabsfuldt Smil, og en Fatning, ſom ikke lader ſig forſtyrre af nogenting! — Ser De ham ikke tydelig for Dem?

Johan (ſagte).
Hvad Djævlen bliver deraf!

Grøndal.
Min anden Perſon, det er en ung Springfyr — ret en Hugaf i Kjærligheds Intriger! — en vakker Skabning, — et hønt Anſigt — og et Par Dine, ſom juſt ikke lader til at være neiſomme; — jeg har Modellen tæt herved! — Den unge indbildſke Herre har ſat ſig for, at han vil ſnige ſig ind i Malerens Hus, og for at opnaae dette har han — med megen Behændigheb — forklædt ſig ſom en tydſk Malerihandler; men den gamle Krabat, ſom er vant til at opſnuſe alle Galaner, han troer, at kunne mærke en Snare, og for fuldkommen at overtyde ſig derom, ſaa taler han til min gode Spradebaſſe om en Ariadne — (med Munterheb) — ſom han aldrig har malet! — om en Venus, hvorpaa han aldrig i ſin Levetid har tænkt! — (han ſeer ſtift paa Rose og peger paa ham). Det unge Menneſke er forvirret og beſippet — (han koggerleer). — Naa! hvad ſynes De om mit Maleri? — finder De ikke, at Æmnet er pikant nok? —

Rose (ſagte).
Pikant — netop det rigtige Ord!

Johan (ſagte).
Nu er alting forloren! (han ſmutter om i det lille Stræde).

Rose (høit).
Aber, mein lieber Hr. Greendahl! jeg kan Dem ſchwöre —

Grøndal (alvorlig).
Naa, naa! hold kun op at tydſkes! — De er ikke andet end en forklædt Elſſer. — (Han gaaer nærmere hen til ham og betragter ham noie.) Ja, endſkjøndt jeg ikke har ſet uden et Glimt af den Officer, ſom før gik her og ſnuſede om mit Hus, ſaa har jeg dog en ſtærk Formodning om — at det er Dem!

Rose
(ſøger at ſkjule ſig, og ſiger i ſin naturlige Tone).
Hvem? jeg! —

Grøndal (ler noiere paa ham).
Netop Dem! — Jeg maa tilſtaa: Angrebet er raſkt og driſtigt. Jeg forlader Dem her paa Gaden, og gaar op paa Salonen. Jeg er næppe kommen ind, førend jeg finder denne forklædte Hr. Kayſermann ſtaa nedſunken i Henrykkelſe ved at betragte min Danae. De ſiger mig Smigrerier, De vikler mig ind i Garnet med ſaadan en Snedighed —! — Ja, jeg maa tilſtaa det: jeg troede virkelig, at De var Tydſkeren Kayſermann; men dengang jeg mærkede, at De var ſaa forhippet paa at komme ind i mit Hus — (Rose biber ſig i Fingrene) — ſaa fik jeg paa engang Dinene op! — Naar De ellers en anden Gang, min ſnedige Hr. Forfører, vil beviſe mig den Ære at maale Dem med mig, ſaa ſeg bedre at ſkjule Deres Dufter, at undvige mine Spørgsmaal, om muligt endogſaa at holde hvert Aandedrag tilbage, og iſær — (i en alvorlig Tone) det beder jeg Dem om i Sædernes Navn — (leende) ikke mere at ſælge mine nogne (i tydſk Dialekt) — Fenuſſer til den Erz-Biſchoff von Coln! (Han gaaer ind i ſit Hus med Skegger latter, og lukker Døren i Laas efter ſig).

Niende Scene.

Rose (bliver ſtaaende ganſke modfalden). Johan (kommer frem, da Grøndal er gaaet ind).

Johan (efter et Ophold).
Naa, Herre?

Rose.
Hvor trædſk han vidſte at lokke mig ind i min egen Fælde!

Johan.
Jeg ſagde Dem det jo forud: det er en utilgjængelig Fæſtning. Tro De mig, Hr. Ritmeſter, lad os ſlaa en Streg over vor Beleiringsplan! Fjenden er altfor mægtig.

Rose.
Du har desværre Ret, Johan! Jeg troer, at vi nødes til at ſlaa Retraite. Men — Vilhelmine maa dog være ubeſkrivelig deilig! —

Tiende Scene.

Rose. Johan. Mikkel Madsen (med en gammel Badsæk og nogle Byldter under Armene, og med to Breve i Haanden).

Mikkel (i Baggrunden af Skuepladsen).

Tu! hvilken farlig stur By æ' det hier! En æ' it' snarer kommen udaf jen Gaad', saa find' man strax en an'nen.

Rose (til Johan uden at se Mikkel).

Og skulde jeg forlade hende saaledes efter mit Svar og det Haab jeg har givet hende?

Mikkel (til Rose og Johan).

Med Forlow, J to goe Herrer —

Rose

(er flygtig paa ham, og vender ham derpaa Ryggen).

O, gaa Fanden i Vold!

Mikkel (sagte, og grinende i Skjægget.

Gudfaer Poul har strøwen hjem, at hans Husbonde hwar en moy hidsig og hwanst'lig Mand! tu, kan hwær', at det hier æ ham!

Johan (til Mikkel, som atter nærmer sig)

Hvad vil Du?

Mikkel.

Æ' det hier it' Turenbuske-Gaden, hwad?

Johan (vranten).

Naa! og hvad saa mere?

Mikkel (viser ham det ene Brev).

Hwil J it' sey mæ, hwor den Mand boer, som staaer po det hier Brøw?

Johan (læser).

„Til Velædle Hr. Grøndal, boende i Nr. 43 i Tornebuskgade i Kjøbenhavn."

Rose (til Mikkel med Hensigt).

Hvad vil Du hos Hr. Grøndal?

Mikkel (grinende).

Død og Pelf'! æ a it' min Gudfaers Gudsøn? Kjender J it' Poul Chrestessen, som riwer Farre hos Hr. Grøndall, og hweed J it', at han har ladet mig komm' herofwer fraa Grennaa, for at a skuld' bliw' hos ham, og hjelp' mi' gammel Gudfaer? Hweed J itteke det, he! he! he!

Johan (sagte).

Hvilken Opdagelse!

Rose (sagte).

Maaske er der endnu Hjælp! — (til Mikkel): Saa det er Dig, min Knøs, som vi ventede med saamegen Længsel?

Mikkel.

Javist æ det mæ, som J hwent': Mikkel Madsfen! kjender J m' it'?

Johan (sagte).

Mikkel Madsen!

Mikkel (til Rose).

Tu! æ goe Herre kanskee Hr. Grøndall, hwad?

Rose.

Ja, det er mig.

Mikkel.

Der har vi 'et; tænkt' a 'et it' nok! Det æ dog forun'nerligt, hvilket Hofnet a har, hwor a kan gjætt'! — Og min kjer' Gudfaer Poul, som it har fiet mæ i samfæld' femten Aar! — (Rose gjør Tegn til Johan.) — Hwor æ han hinn'? a mo soviſt gi' ham en Kjøs!

Johan.

Han er gaaet et Ærinde ud, men han kommer snart hjem igjen.

Mikkel (til Johan).

Kjender goe Herre da ogsaa mi' Gudfaer?

Johan.

Ja, jeg er — (fattende sig): — i Kompagni med Hr. Grøndal her. (han peger paa Rose).

Mikkel.

Aahaa! goe Herre gjør ogsaa saadann' maleb' Billeder. — (til Rose). — Aperpo, siden vi taler om det, saa mo a forrett' min Ærind', og laveer' di Sager, som man har sløjet mæ, i goe Herres egen Hænder.

Rose (hastig).

Hvad er det?

Mikkel (slyr ham en Skindpung, som han tager ud af sin Barm).

Det æ en bitt' Poos Peng' — bare skjønn' blanke Krouner, som vor Præst, Faer Jens, sender goe Herre for Apost'len Petrus, som Han har hwot saa goe at maal' til at hæng' op i vor Kjerk'. Nu kommer der jen Gang saamanne Folk til Offring som for. — Faer Jens har allereed' gyvtet sin Broerdatter Mallene med Forhwalterens Søn Pier, og vor Degn skal gyvtes med Magist'rens bitte Grethe med det gunl' krølled' Haar, som altiid griner saa mildt, naar hun seer mæ! — Denn' Brøw æ til goe Herre, og hun æ underskrowen af all' de fornemst' Mænd i Grennaae, — for de mo betall' Apost'len Petrus!

Rose (læser Udskriften).

Ja, det er til mig; men hvem skal have det andet? (Han peger paa det andet Brev, som Mikkel endnu holder i Haanden.)

Mikkel.

Min kjer Gudfaer Poul; — her kan goe Herre sjel' see. — (Han slyr Rose det andet Brev.) — Det æ fra mi' Muer, hans Søster Giedsk' — han har altii' holdt en Klat a' hinde. — Lajs Mads, Smejen oppaa Hjørnet, han har strøwet det for hind'.

Rose (ser betydningsfuld paa Johan).

Hans Søster Geedske — Lars Madsen, Smeden paa Hjørnet. — (til Mikkel): — Ja, Poul fortæller mig tit om dem allesammen. — Jeg skal nok selv sly ham Brevet. (sagte til Johan): Vi maa have ham bort!

Mikkel (tager Badsækken og Byldterne op, som han havde lagt paa Gaden).

A skal hwal bær' alt det hier ind til goe Herre? skal a it', hwad?

Rose.

Det forstaar sig! — (sagte til Johan): Hvad skal vi nu gjøre?

Johan (hjælper Mikkel at tage Tøiet op).

Min Gud! hvilken Mængde Tøi!

Mikkel.

Aa, a har møy' mier end de' hier, kan I trou! Mi' Muer syntes, at a skuld' ha baade Ullent og Linned, naar a kam til Kjøwenhaun. — En Diell a' mi' Tøw bløw i Hwertshuuset hwur Hwougnen holldt. A hweed it', hvad Huuset hedder, men hun laae oppaa Hjørnet og en Gaad' heed Hwestergaad'.

Johan.

Var det ikke de 3 Hjorte?

Mikkel.

De 3 Hjortt'? jou! — Der bløw mi' jen' Twersæk med mi' bedst' Klæjer.

Rose.

Du uforsigtige Menneske! at lade den blive der! (han gjør Tegn til Johan).

Mikkel (noget urolig).

A kund' it' aark' a' bær' mier end det hier — men de saa'e, at hun hwar sikker nok, og at a kunn' hvær' gansk' ruolig.

Johan.

Jovist! sikker paa et Sted, hvor den ligger blandt hundrede andre Byldter, og hvor der kommer saamange Fremmede!

Mikkel (med stigende Urolighed).

Død og Plaug'! det æ aassaa sannd'! — Her skal hwær' saamanne slimm' Skjelmer i det hier Bøy, det saa'e mi' Muer aassaa.

Rose.

Løb Du det bedste Du kan, og hent Din Vadsæk, og bring den saa ind til mig — (han peger paa Værtshuset) — her i dette Hus! Du kan jo nok kjende det igjen?

Mikkel.

Jou, det kann a nok. — Hr. Grøndall, hwill' en da hwær' saa goe at forhwar' all mi' Tøw till a kommer igien?

Johan.

Vær Du kun rolig! det skal vi nok.

Mikkel.

Aa Hilli Død og Pølf'! dersom nougen havde tauen mi' Twersæk og stjaalen all' mi' bedst' Klæjer, saa hwar a dog en ulyksalig Minnesk'!

Johan

(leder ham hen mod den Koulisse, hvor han kom fra).

Gaa ned ad den Gade — ligefrem — spørg om gammel Torv, saa kommer Du nok til Vestergade. (Mikkel gaar og Johan raaber efter ham): Husk paa de tre Hjorte — en stor hvid Gaard — hører Du? — (han kommer leende tilbage til Rose). Han er allerede et godt Stykke borte!

Ellevte Scene.

Rose og Johan.

Rose.

Nu hurtig, Johan!

Johan (sanker hastig alle Mikkels Byldter op).

Jeg forstaar Dem, Herre! — Jeg smutter ind i Værtshuset, tager en af Gudsønnens Kassekinger paa —

Rose (afbryder ham).

— Putter disse to Breve og disse Penge i Lommen, spiller Mikkel Madsen, snakker Jydsk saa godt som Du kan —

Johan.

Det er Smaating for mig: jeg er jo selv Jyde!

Rose.

Det havde jeg glemt! o, ypperligt! Men vi har ingen Tid at give bort. Hav Du et Øie paa hver Finger! jeg oppebier Gudsønnen her, bilder ham ind, at dette Værtshus er Grøndals Hus, og naar jeg først har faaet ham narret ind med mig, skal jeg nok holde saaledes paa min gode Mikkel Madsen, at han ikke skal kunne sinke vor Marsch!

Johan (hurtig).

Jeg trænger lige ind til vores Argus, kommer til den deilige Ubekjendte, og overtaler hende til at følge vort Banner! De, Hr. Ritmester, De udgjør Observations-Korpset, og har Deres Post i det lille Stræde — (han peger derhen) — hvortil Grøndals Malerstue vender ud; De oppebier det gunstige Signal, og til Trods for al den Magt og alle de Tropper, Fjenden stiller imod os, bringer jeg Dem ind i hans Fæstning; vi nøder ham til at kapitulere, og omsider erkjende os for hans Genies værdige Medbeilere! (Han gaar ind i Værtshuset med alle Pakkerne.)

Tolvte Scene.

Rose (alene).

Alting synes at ville fremme min Plan! — Ha! ha! jeg tror ikke, at nogen har havt et galere og voveligere Indfald end dette! Men derfor er det just, at jeg synes om det. O, hvor jeg har en inderlig Lyst til at hævne mig paa denne Maler! — I en Haandevending skyder han alle mine første Batterier i Bund og Grund, og gjør et forstilt Angreb imod mig med en Snedighed —! Jeg glæder mig ved den blotte Tanke om at narre den gamle Skjelm!

Trettende Scene.

Rose. Grøndal og Poul.

Grøndal (til Poul, medens han lukker sin Gadedør i Laas efter sig).

Klokken er ikke mere end ni, siger jeg Dig!

Poul.

Min Søsterſøn er vist kommen. Jeg vil gaa ham imøde. (Poul bliver Rose vaer, som staar og ser hende den Kant, hvor Mikkel Madsen gik ud.) Der er Officeren igjen.

Rose (sagte).

Det var forbandet, at de just nu skulde komme! — (høit til Grøndal): Min Herre, bliv ikke forstrækket, fordi De finder mig her endnu.

Grøndal (munter).

Jeg, min Herre! nei, jeg bliver ikke forstrækket. Der skal mere til at skræmme mig!

Rose.

Jeg vilde dog ikke forlade Valpladsen, førend jeg havde bevidnet Seirherren den Ære, han fortjener.

Grøndal (i en spottende Tone).

Altsaa er det ikke længer — Hr. Kayſermann — jeg har den Ære at tale med?

Rose (med Værdighed).

Nei, min Herre! det er med en ung indbildsk Herre, som hedder Rose, er Ritmeſter ved Husarerne og Søsterſøn af General Lindendal.

Grøndal (sagte).

Lindendal?

Rose (bliver ved).

— Og han vil aldrig glemme — ja, han vil endogsaa anse det for en Pligt at fortælle allevegne, med hvilken Snedighed De har vidst at nøde ham til at kapitulere. (sagte): Bare Mikkel Madsen ikke kommer tilbage!

Poul (utaalmodig).

Herre! lad os nu gaa og se, om vi ikke kan møde min Søsterſøn.

Rose (sagte).

Nu er alting forloren! (høit): Efter et stort Slag er det jo altid Skik og Brug, at Generalerne komplimentere hinanden: jeg haaber dog, min Herre, at De ikke har noget videre imod mig? —

Grøndal.

Jeg have noget imod Dem? nei, jeg takker Dem tvertimod for den Ære, De har bevist mig. Ritmeſter Rose, en Kavaleri-Officer, som vist er en berømmelig Helt i Kjærligheds-Intriger, han nedlader sig til at binde an med saadan en enfoldig Mand, som jeg er! Jh, det er jo nok til at gjøre mig baade ædret og frygtet!

Rose

(sagte, medens han stotter hen til Værtshuset).

Johan kommer ikke!

Grøndal (med Ondskab).

Hvad fattes Dem, Hr. Ritmeſter? jeg synes, De er saa urolig!

Rose.

O, nei slet ikke! det forsikrer jeg Dem. (sagte): Jeg er som jeg stod paa Naale!

Grøndal (endnu bittrere).

De venter maaske Hjælpetropper? ja, men de kan jo let være blevet sinkede paa Marschen, ikke sandt?

Rose (sagte).

Det er Fanden til Næse, han har! (høit): Hvem? jeg? Jeg skulde oftere turde maale mig med Dem? Nei, jeg maa vige for Deres Overmagt! De er mig altfor stærk i Taktikken. Jeg slaar Retraite og overlader Dem Valpladsen. (Han bukker og gaar bort fra Grøndal.)

Grøndal (sagte).

Aha! altsaa en Søsterſøn af General Lindendal, som har været i fremmed Tjeneſte!

Fjortende Scene.

De Forrige. Johan (forklædt; han smutter ud af Værtshuset og lister sig op med Baggrunden; han er belæsset med alle Mikkels Bylder, og har to Breve i Haanden).

Finale.

Johan.

Jen' Gad' endnu! Aa, Død og Plage!
Hvor denne Bøy æ' farlig stor!
A' twiwl' at dertil findes Mage!

Rose (affides).

Der er Johan! (han smutter ind i Værtshuset, og lader sig lidt efter se i Vinduet over Døren).

Johan

(lader som han ikke ser Grøndal og Poul).

Hwor Manden boer
Det hweed a it'!

Grøndal

(til Poul, medens han betragter Johan).

Det er en Jyde.

Poul (med Glæde).

Ah!' maaske ham!

Johan (henvender sig til Grøndal).

Hør, bitte Fær!
A' beer Han itte hwil fortryde
Min Dristighed; men her a' har
En Brøw, som til en gammel Maler
A skal lawæer' i Boyen her.
(Han viser Grøndal det ene Brev.)
Grøndal (læser Udskriften).
Det er til mig, med hvem Du taler.

Poul (affides og med Glæde).

Al, Herre Gud! det Mikkel er!

Johan (efterat han har stirret paa Grøndal med dum Forundring).

Hvad Ham!?

Grøndal.

Just mig!

Johan (leende med Dumhed).

Det hwar en Lykke,
At a' just skulde treffe Ham!

Poul

(gaar med udbredte Arme henimod Johan).

Op til min Barm jeg maa Dig trykke!
Jeg græd, hvis det ei var en Skam!

Johan (anstiller sig ganske forbaufet).

Morbrouer!

Poul.

Mikkel!

Begge.

Hvilken Glæde!

Johan (troſtyldig).
Men — æ' det og til wiſſe Jer?
Poul.
Min Søſterſøn! jo, mig det er!
Grøndal (da han har læſt Brevet).
Jeg af mit Arbeid høſter Glæde!
Det allevegne yndet er!
Roſe (aflides i Vinduet).
Bravo, Johan!
Hvor narres han!
Ei vores Liſt mislykkes kan!
Johan (ſtyr Poul det andet Brev).
Men her æ' mere!
Fra Muer Giedſt' æ' denne Brøw —
(til Grøndal).
Og denne Pung a' ſkal lawere
Til Herren; —
(han klinger med den).
trou mig: hun æ' giøw!
Roſe (i Vinduet).
Bravo, Johan!
Johan (til Grøndal).
Mi' Herres Stykke
Æ' ſtjær Profit for vores Præſt;
Til Offringen det bringer Lykke;
Thi Folk til Fods, til Hwougns, til Heſt
Til Grennaae-Kjerke ſtrømmer hen
For at betragt' Apoſtelen!
(Alle fire ſammen.)
Grøndal.
Jeg af mit Arbeid høſter Glæde!
Det allevegne yndet er!
Roſe (i Vinduet).
At narre ham! — o, hvilken Glæde! —
Og frelſe Glutten, jeg har kjær!
Poul (til Johan).
Kom hid engang! — o, hvilken Glæde!
Af Fryd jeg græbeſærdig er!
Johan.
Tu! det æ itte hwærd at græde!
O, Gud ſkee Low! at a' kam her!

Femtende Scene.

De Forrige. Mikkel Madſen (med en ſtor Vadſæk paa Nakken).

Mikkel (endnu i Baggrunden).
See ſaa! — Mi' Hwadſæk hier a' har!
(han gaar hen med Værtshuſet).
Roſe (da han ſer ham).
O, det er ham! fordømt det var!
(Roſe lukker Vinduet.)
Grøndal
(rækker Johan Haanden, uden at ſe Mikkel Madſen).
Jeg Mikkel Madſen hilſer Dig! — —
Mikkel
(hører dette, og kommer frem bag ved Grøndal).
Tu! Mikkel Madſen — det æ' mig.
Grøndal og Poul (vende ſig om).
Aa Sladder! hvem har talt til Dig?
Mikkel.
A' Mikkel æ' og ingen annen!
Johan.
Din Løgnhalls! Du maae hwære Fannen!
Mikkel (paaſtaaelig).
Mi' Muer hedder Giedſke Laſſen —
Johan (afbryder ham).
Twi hworde Dig, Din ſlimme Skarn!
Mikkel (bliver ved).
Mi' Faer kalder ſig Mads Madsſen
Og a æ' Mikkel, deres Barn!
Johan.
Du lywer!
Mikkel.
Nei!
Grøndal.
Hvad er dog dette! —
Poul (peger paa Mikkel).
Det er en Skjelm!
Grøndal.
Jeg tror det — ja,
Thi Brevene —
Johan (til Grøndal og Poul).
A æ' den Rette!
Mikkel (ganſe fortabt).
At, Herre Gud! hwad æ' da a?!
Johan.
Mi' Muer hedder Giedſke Laſſen, —
A farer ei med Løgn og Tannt! —
Og hendes Husbond' æ' Mads Madsſen;
Hør, Morbroer Poul, æ' det ei ſannbt?
Poul.
Joviſt, min Pog! Jeg Dig maa favne!
Johan.
Og Skjelmens Liſt kan intet gavne!
Poul (til Mikkel).
Pak Dig din Vei!
Mikkel (ſer viſt paa Poul).
Hwil I it' kjende
Jer Søſterſøn? —
(han vil lyſke ham paa Haanden).
Poul (med Vrede).
Bort, Gavſtrik! nei!
Roſe (lifter ſig ud af Værtshuſet).
Paa Trætten maa jeg gjøre Ende.
Mikkel (troſtyldig til Poul).
Æ' a en Gavſtrik?
Poul. Grøndal. Johan.
Gaa din Vei!
Mikkel
(til Roſe, ſom er kommen frem med en hemmelighedsfuld Mine, og bekjendig gjør Løgn til ham).
A trouer, at diſſe Folk æ' gale!
Roſe (gjør Løgn til Mikkel, men ſaaledes, at de andre kunne ſe det).
Tyſ! ſiden ſkal vi tales ved!
Grøndal (til Poul).
Med Elſteren jeg ſer ham tale! —
Poul og Grøndal (pegende paa Mikkel).
Aha! han er i Spillet med!
Mikkel (til Johan og Poul).
Kom, gi' mæ ſtrax min Tow tilbage!
Johan og Poul (truende ham).
Jeg raader Dig: kom ei for nær!
Grøndal (gaar ſpottende hen til Roſe).
He! he! jeg maa Dem ret beklage!
De ſelv i Graven drattet er!

(paa engang)

Rose (affides).
Mit Spil gaar godt! det lykkes mig!
Han i vort Garn indvikler sig!
Grøndal.
Han troede straf at narre mig!
He! he! jeg ler kun ad hans Svig!
Poul (til Mikkel)
At gaa herfra jeg raader Dig!
Jeg taaler ei man driller mig!
Mikkel (til Poul).
Hvil I da itte hjende mig?
Jeg farer ei med Løgn og Svig!
Johan (til Mikkel).
Din fule Aand! bort fra os hvig!
A' en Ulykke gjør po Dig!
Mikkel (til Johan og Poul).
Min Tøw! mi' Hwadsæk! fort, a stig'!
Hei, Tiywe! de bestjeler mig!

Grøndal
(til Rose, som anstiller sig ganske forlegen, men dog tillige forbittret paa Mikkel).
Paa Deres Ven De ei maa stjænde! —
Rose (med forstilt Forlegenhed).
Min Herre! —
Poul og Johan (til Mikkel).
Pak Dig!
Rose (som før til Grøndal).
Hør mig blot! —
Mikkel (stamper med Foden).
Hu! hwogt Jer hwel, I goe Swende! —
Grøndal (itedse med Ironi).
Han spiller jo sin Rolle godt!
(Alle fem jammen.)
Rose (affides).
Mit Spil gaar godt! ha! ha! ha! ha!
Med Lykke slippe vi derfra!
Grøndal og Poul.
Han fangen er! he! he! he! he!
I Stakler tabe mod os tre!
Johan (til Rose og Mikkel).
I lumske Pak! hi! hi! hi! hi!
Vi æ' polidskere end I!
Mikkel (vrængende).
Ja, griin I kun: „hi! hi! he! ha!“
Min Tøw! mi' Hwadsæk hwil a hae!

(Grøndal og Poul tage Johan med sig og slaa Døren i for Næsen af Mikkel, som forfølger dem. Rose trækker ham ind med sig i Værtshuset, og Dækket falder.)

Anden Akt.

Skuepladsen forestiller Grøndals Malerstue. Rundt omkring ser man Malerier, Tegninger, Statuer, Busker, store Kartons, Folianter, Hjelme, Kyrasser o. s. v. Paa den ene Side staar et meget stort Maleri, som forestiller Kong Habor, der modtager et Sfjærf af Prinsesse Signe. Figurerne ere begge i fuld Legemsstørrelse. Foran Maleriet en Forhøining, omtrent 6 Tommer høi, 8 Fod lang og 2 Fod bred. En Piedestal, hvorpaa ligger et Stykke Marmor til at rive Farve paa: Stole; Borde. En Dør paa hver Side af Skuepladsen. I Baggrunden et stort Fag Vinduer; for den nederste Del af samme et kort grønt Gardin, som kan trækkes tilside.

Første Scene.

Grøndal og Vilhelmine (komme ind).

Vilhelmine
(træder først ind; med Heftighed).
Siig De kun alt, hvad De vil; nu finder jeg ikke for godt at staa Model i Dag.

Grøndal.
De er saa egensindig — De finder Deres Glæde i at sige Folk imod!

Vilhelmine
(med et ondskabsfuldt Smil).
Takket være Deres Omsorg, min Herre: min Karakter dannes alt mere og mere!

Grøndal.
Det er som om De ingen større Fornøielse havde, end at gjøre mig utaalmodig!

Vilhelmine.
O, jeg maa dog vel gjengjælde — Deres Godhed for mig!

Grøndal.
Vilhelmine! — De glemmer, at jeg staar Dem i Faders Sted; at det er til mig, man har betroet Deres Ungdom, Deres Opdragelse.

Vilhelmine (afbryder ham).
Det er at sige: det hæderlige Kald uophørlig at plage mig!

Grøndal.
Hvad! De tør sige mig lige i mine Øine —! —

Vilhelmine (alvorlig og med Varme).
At min Faders Død giver mig min Frihed; at han ikke vilde fængsle mig under Deres Myndighed, dengang han betroede mig til Deres Søster, hvis Minde stedse vil være mig kjært; kort sagt, at De trænker Naturens Rettigheder, at De misbruger den helligste Tillid ved at være min Tyran og holde mig indsluttet som en Slavinde —! — (Hun gaar pludselig over til sin sædvanlige Munterhed.) — Ha! ha! ha! jeg tror ordentlig, jeg var kommen ind i den tragiske Tone! ha! ha! ha! det var ogsaa første Gang! (hun skjæggerler).

Grøndal.
Gud bevares! hvilket Hoved! (Han tager sin Palet og sætter sig til at blande Farver.)

Vilhelmine.
Nei! at gjøre mig bedrøvet, den Glæde skal De ikke have!

Aric.
Deres sure, barske Mine,
Trudsler, Tvang og Slaveri,
Kan ei skræmme Vilhelmine!
Jeg vil leve glad og fri!
Og De kjender mig ei ret,
Hvis De tror, jeg frygter det!

Alderdom vil Ungdom standse,
Pas kun paa: det kan ei ske!
Naar De skjænder, vil jeg danse,
Naar De truer, vil jeg le!

Og trods Tyranni og Tvang
Vil jeg blive ved min Sang:
Deres sure, barske Mine ofo.

Vid: min Sjæl er stemt til Glæde!
Muntert slaar mit unge Bryst!
Og mit Liv en evig Kjæde
Vorde skal af Fryd og Lyst!
Derfor maa De ei fortrybe,
At hvergang De bruger Tvang,
De da skraf vil høre lyde
Min — ei Deres — Yndlingssang:
Deres sure, barske Mine ofo.

De tror, at De kan behage,
Men deri De tænker feil!
Og for Drømmen at forjage,
se Dem blot i dette Speil!
(Hun viser ham et Speil i Etui).
Det den nøgne Sandhed siger
Uden Sminke, uden Tvang!
Og jeg vædder: alle Piger
Synge Chorus til min Sang:
Deres sure, barske Mine,
Trudsler, Tvang og Slaveri,
Kan ei skræmme Vilhelmine!
Jeg vil leve glad og fri!

Grøndal.

De er jo særdeles overgiven i Dag! — Er det Sedlen fra imorges, som er Skyld deri, hvad?

Vilhelmine.

Hvad vil De sige med det?

Grøndal.

De tror nok, at den er kommen til den, som den var skreven til? — (Han tager den op af Lommen). Seer De —: (Han aabner den og holder den tæt op for Øinene af Vilhelmine). Her er den!

Vilhelmine (vil snappe Sedlen fra Grøndal, som holder fast paa den.

Jeg kan ikke begribe — —

Grøndal (i en alvorlig Tone).

De seer, at Ingenting bliver skjult for mig.

Vilhelmine (smilende).

Altsaa har De faaet min Billet?

Grøndal (endnu alvorligere).

Hvori De vover at tale om mig paa en Maade —!

Vilhelmine (med Skoggerlatter, medens hun tager Roses Billet op af sin Barm, og holder den ligeledes tæt op for Øinene af Grøndal).

Nu vel! — hahaha! — Seer De — hahahaha! — her et Svaret!

Grøndal.

Hvad! — (Han vil snappe Billetten fra hende).

Vilhelmine (forhindrer det).

O nei, nei, saa sagte! saa sagte! — Hver beholder sin Skat! — (Hun holder med begge Hænder fast paa Billetten, og læser den for Grøndal, som følger hvert et Ord med Øinene). „Jeg hedder Edvard Rose og er Ritmester ved Husarerne. Min Formue er ikke ubetydelig, og General Lindendal er min Onkel. — Jeg elsker Dem, indtagende Pige, og sværger at forbinde min Skjæbne med Deres!" — (Med Undskab til Grøndal). De seer altsaa, at han har redelige Hensigter!

Grøndal (læser ogsaa).

„Jeg kan ikke forklare mig nøiere; — — Dette Svar skriver jeg saa Skridt fra Deres Argus;" — (Grøndal stamper i Gulvet af Arrighed). Oh!

Vilhelmine (bliver ved at læse).

„— Og jeg haaber, at dette ikke skal blive den sidste Gang, vi tage ham saaledes ved Næsen. — Lev vel! Kjærlighed! Haab og Tillid!" — Hahahaha! — Lige midt for Deres Næse! — Faa Skridt fra Dem! — Men — hahaha! — var De der ogsaa virkelig?

Grøndal (forbitret).

Javist var jeg, i Djevels Skind og Ben! — (han gaar hen til det store Maleri).

Vilhelmine.

Hahahaha! o, hvor den elskværdige Rose maa være snedig! — hvor jeg er indtaget af ham! Han har en rask Figur, ikke sandt? smukt Væsen? et Par spillende Øine? O, De har jo seet ham! — afmal ham engang for mig! De er jo dog saa stærk i at træffe Ligheden! hahaha!

Grøndal (meget heftig).

Vilhelmine! — (Han prøver paa at male, stamper i Gulvet, kaster adskillige Pensler bort, tager igjen fat paa nogle andre, altsammen med indædt Harme.)

Anden Scene.

Vilhelmine. Grøndal. Poul og Johan (komme ind ad Døren paa høire Side. Johan bringer Mikkel Madsens gamle Vadsæk).

Poul (til Johan i Baggrunden).

Læg den kun der, min Dreng! — (Johan anstiller sig yderst taabelig). — derhenne, under dette Bord! — (Da Johan lægger Vadsækken under Bordet, lader han den ene Ende glide fra sig, og Poul maa holde paa ham).

Vilhelmine.

Ah! det er nok Monsieur Pouls Søsterson? — den unge Person. De har længtes saa meget efter. Jeg kunde gjætte det!

Poul.

Naar Jomfruen befaler, ganske til Deres Tjeneste!

Johan (bukker og skraber paa den allerenfoldigste Maade).

Aa! a tør nok sei', at bitte Jomfru skal bliv' fornøi't med mi' Tjenest'! — (til Poul). — Morbroer! det æ' hwel den hwildhowed' Tos I taalld om? —

Poul.

Ti stille!

Johan (sagte).

Hvor hun er elskværdig!

Vilhelmine (til Poul).

Hvad var det han sagde til Ham?

Poul.

At han ønskede at vinde Jomfruens Yndest!

Johan (bliver ved at bukke og strabe).
Ja, a æ' kommen herøfver fraa Grenaa, baare for at følge med den bitte Jomfru hver en Skridt hun gjør — og saa for at tjenn' mi' Herre i alle mulige Maader! (han bukker for Grøndal, som sidder og maler).

Grøndal.
Godt, Mikkel! godt!

Vilhelmine (til Grøndal).
Altsaa vil De egsaa have den Dumrian til at passe paa mig?

Johan (grinende i Stjægget).
Dummerjan, mi' hjærte Jomfru! — (med Hensigt). O, naarenstund hun først lær' at kjende mæ ret nøie, sau —! (sagte). — Dersom jeg kunde underrette hende ved et eneste Ord!

Grøndal (kalder).
Poul!

Poul.
Herre:

Grøndal.
Jeg har intet mere Sort.

Poul.
Nu skal De strax faa.

Johan
(sagte, medens han gaar forbi Vilhelmine).
Bi Du kun! jeg tænker nok, at jeg skal give Dig baade Hvidt og Sort! — Vilhelmine staar ganske henrykt ved Læsningen af Roses Billet; Johan leer det, nærmer sig til hende, rømmer sig og gjør Tegn, men hun staar bestandig med Øinene fæstede paa Billetten).

Grøndal (altid til Poul).
Det er sandt! veed Du ikke, hvorfor Christian er bleven borte? Jeg havde jo bestilt ham hid i Dag at staa til Model.

Poul.
Han er syg!

Grøndal.
Den forbandede Drukkenbold!

Vilhelmine (slaar Johans idelige Tegn vaer, og siger med Ubetænksomhed):
Jeg tror ordentlig, at den Tosse gjør Tegn til mig!

Grøndal (gaar hastig hen mod Johan).
Hvad!?

Poul (til Johan).
Gjør Du Tegn til Jomfruen!?

Johan (blinker meget stærkt og gnider sit ene Øie).
A, Morbroer? — nei, men der æ kommet nouet ind i de' hier Øie! — A kann it' hwiid' hwad det kann hvære!

Grøndal (smilende, medens han betragter Johan fra Top til Taa).
Det faldt mig ogsaa noget vanskeligt at tro, at den stakkels enfoldige Knøs — (til Poul). Altsaa er Christian syg, siger Du?

Poul.
Ja, og jeg er bange for, at det bliver alvorligt.

Grøndal.
Det er da ogsaa rent forbandet! — Salonen staar kun faa Dage aaben endnu; alle mine Venner beder mig fremstille dette Maleri, som vilde krone min Hæder; et Par Timers Tid var nok til at jeg kunde give mine to Personer det Udtryk, de Træk, som de endnu behøve: min Model falder paa at blive syg, — og endogsaa Vilhelmine vil forhindre mig i at fuldende et Arbeide, hvori hendes Træk udgjøre den skjønneste Prydelse! — Alting støder sammen, for at trykke mig ned, for at kvæle mit Geni og forbømme mig til at blive til Intet! (han kaster Pensterne fra sig og sætter sig. Under denne Replik har Poul ført Johan hen Marmoret, og lærer ham at rive Farve).

Vilhelmine (efter et Øieblikks Tavshed, med Værdighed og som om hun pludselig fik en Idé).
Nei, jeg vil ikke bebreide mig selv, at jeg skulde have skadet Deres Hæder og Deres Talent, som jeg beundrer. De gjør mig rigtignok Fortræd, men Deres Ros er mig dog kjær. Tag kun igjen fat paa Deres Pensler; jeg vil tjene Dem til Model.

Grøndal (reiser sig med Enthousiasme).
O, De skjænker mig Livet!

Vilhelmine (med Finhed).
Men det er paa eet Vilkaar!

Grøndal.
Og det er?

Poul
(til Johan, som lytter efter hvad Vilhelmine siger).
Giv dog Agt paa, hvad jeg siger Dig!
(Poul gaar lidt efter ud).

Vilhelmine.
At jeg maa gaa op paa Salonen i Morgen,

Grøndal (hidsig).
Paa Salonen? hvorfor det?

Vilhelmine.
Jeg har Lyst til at se de nye Malerier — og især til at høre Deres Arbeider rose.

Grøndal.
Sig heller, at De har Lyst til at møde Mester Rose der!

Vilhelmine (altid med Ondskab).
Himlen give, at det var saa vel!

Grøndal.
De har vel allerede sat ham Stævne?

Vilhelmine.
Ja, det kunde jo nok hænde sig!

Grøndal.
Naar De saa kom ind i Trængselen, der kunde han ret behændig trykke Dem i Haanden —

Vilhelmine.
Det forstaar sig!

Grøndal.
Stikke en Billet til Dem —

Vilhelmine.
Netop!

Grøndal.
Maaske endog kysse Dem paa Haanden engang —

Vilhelmine.
Ak! det er saa naturligt!

Grøndal.
Og alt det i min Nærværelse?

Vilhelmine (med endnu større Ondskab).
Det er han nok i Stand til! Tror De ikke det samme?

Grøndal.
Og De tror, at jeg vilde være saa taabelig —!

Vilhelmine.
Ingen Salon! ingen Model.

Grøndal (ude af sig selv).
O, mageløse Uforskammethed!

Vilhelmine.
Bliver De hidsig, Hr. Grøndal? — ja, saa vil jeg gaa min Vei! (hun gaar hen mod Døren).

Grøndal.
Men saa hør mig dog! —

Vilhelmine.
Jeg siger Dem det endnu engang, og det er mit sidste Ord: ingen Salon! ingen Model! Tjenerinde, Hr. Grøndal! (hun gaar).

Grøndal.
Nei! jeg samtykker aldrig! aldrig! (han løber efter hende). Vilhelmine! Vilhelmine! (han løber ud).

Tredie Scene.

Johan (alene).

Den gamle Ræv tror, at der er Fred og ingen Fare! — — (han gaar hen til Vinduet, løfter det grønne Gardin op og seer ud). — Min Herre er ikke kommen endnu. — Myndlingen er indtagende; men i sin Ubetænksomhed havde hun nær rødet mig. Det var mig ikke muligt at komme til at give hende et Vink. — Den forbandede gamle Poul, min bitte Morbroer, plager mig med al Verdens Spørgsmaal om „Grennaae og vor Fjer' Fammili!" — Jeg faar et Indfald: jeg kan en gammel jydsk Vise, den vil jeg synge! Naar Poul hører den, kommer han endnu fastere ind i Troen, at jeg er hans Søsterson, og jeg faar Bugt med al mulig Mistanke! Jeg maa ikke glemme, at synge brav enfoldig, og især af fuld Hals! Jeg vil prøve engang først: — (han synger). — o, det gaar herligt!

Vise.

1.

Naar engang a skal i Brudeseng,
Falderala røde Rose!
Hwil a itte hwælge Hwiw i Fleng,
Falderala røde Rose!
Nei! den Tos a heiler til i Løn,
Hun maa hwære dydig, from og tjøn;
Elske ene mig
Trofast, inderlig,
O, saa æ a lykkelig!
(affides, i sit eget Sprog og Tone):
Jeg ved hvert Skridt ser nye Farer!
Den Gamle narres ei saa let!
Hvis han opdager vore Snarer —!
Men frisk, Johan, nu gjælder det!

2.

Fryd og Gammen over al den Gaard,
Falderala røde Rose!
Naar en Ungersvend sin Pige faar!
Falderala røde Rose!
Hurra! det de først maa tænk' oppaa
Æ en Flok af Rollinger at faa!
Born og Bennehwiw,
Saadant Herreliv
æ min største Tidsfordriw!
(affides, som før):
Men jeg min Herre ei maa glemme —
(han kigger ud af Vinduet).
Aha! han under Vinduet staar!
Herfra han høre kan min Stemme;
nu frisk, før Leiligheden gaar —!
(man hører Støi udenfor).
Men tys, jeg nogen komme hører! —
(han lytter efter).
Det er den gamle Sladdres Gang!
Johan, før Fanden ind ham fører,
Begynd igjen Din Fyde-Sang!
(han river Farve).

Fjerde Scene.

Johan (idende som han ikke mærker) Poul, (der kommer ind med en Farve-Væfte, men bliver staaende ganske tyst ved Døren og hører efter med den største Glæde).

Johan.

3.

Men uagtet Kys og Elskovs Rus,
Falderala røde Rose!
Maa man ikke glemme Glas og Krus,
Falderala røde Rose;
Naar a har min Pige paa min Skjød
Drikker hendes Skaal i klaren Mjød,
Ingen da a hweed
A hwil bytte med:
Hurra, Vin og Kjærlighed!
(han lader gradvis Stemmen synke da han ser Poul, og anstiller sig meget frygtsom).

Poul (gjentager dansende).
Ingen da a hweed
A hwil bytte med:
Hurra, Vin og Kjærlighed!
(Poul og Johan gjentage en Del af det sidste Vers som Duet).

Poul.
Saa, frisk, min Dreng! det var Ret! O, hvor tidt og mange Gange jeg har sunget den Vise i mine unge Dage! — (han sætter Farve-Væfen paa et Bord). Jeg vidste ikke, at Du kunde synge saa godt.

Johan.
Tu! jo, a kann nok sjyng! Hjemm i Grenaae kunn' a ta' Tonen fraa alle de anddre, naar vi skull' sjyng ofver Lig. Nu seier de hwist: „Fanden fare i Mikkel Mads', den Karl kunn' skraal op i æ Kjerk'!" — ja, de sawner mig hwist nok — besynderlig vor Præst!

Poul.

Det er jo endnu bestandig Hr. Jens Hansen?

Johan.

Ja, vi kalder ham Faer Jens; den stur, tjyk Mand med de' rød' Skjæg!

Poul.

Hvad er det Du siger, Mikkel? Hr. Jens er jo en lille, mager, sortsmuttet Mand, ikke heiere end som saa.

Johan.

Aa, Morbroer, mien den forrig' Præst; men a snakker om æ Broersøn, som aasaa hedder Jens, og som fik Kaldet forgangen Aar, da Faerbroeren dode!

Poul.

Er den Gamle død? Hm! hm! det er dog underligt, at din Moder ikke taler et Ord om det i sine Breve! — Og min gamle Staldbroder, Barberen, Christoffer Todtenkopf, hvordan gaar det ham?

Johan.

Barberen Christoffer Todtenkopf? O, han prater oppaa sin Tydsk fra de' lys' Morgen til æ mørk Nat! den Karl har ingen Rød!

Poul.

Han er vel ligesaa lystig som før, og — he! he! — kan tære sin Draabe som en Mand?

Johan.

Jo, det skal a swaar' for! Han drikker som en Swammp, besynderlig naar han har hwot op at skjænd's med hans Kuone.

Poul.

Hvad siger Du? hans Kone! — Saa maa han jo have giftet sig nylig?

Johan (tæller paa Fingrene).

Lad mig engang sie: — ja, Morbroer, nu bliver det akkurat 7 Uger siden.

Poul.

Hm! Hm! Og han havde nu saavist lovet mig ikke at gifte sig igjen, men testamentere Dig alt, hvad han eiede! — Hvem er det da, han har faaet?

Johan.

Hvem det æ? Tu — det æ hend' — hend' — Enken efter de' gamle Hwertshusholder — J hweed nok selv — ham, som boer der paa de Hjørn —

Poul.

Mons Rasmussen?

Johan.

Ja, justement!

Poul.

Det er ogsaa en af mine gamle Venner. Naa, hvad han?

Johan.

Det æ hans Ent' — —

Poul.

Hvad? er Mons Rasmussen død? Den stærke Mand! — Jh, jeg troer, Gud forlade mig, at alle Mennesker doer i Grenaa!

Johan.

Æ det ikke det a sejer? Det er ligesom det var reent forbandet, — Gud forlaad' min slimm' Synd! — Folk falder ret som om det kund' hwære Fluer! — I forrig' Vinter døde der saamanne Minnesker, at det hwar en Gru!

Poul.

Den stakkels gode Mons Rasmussen! — Men Du siger mig slet intet om Din Søster!

Johan.

Mi' Søster — hun — ja, I hweed nok Besked!

Poul.

Hun er endnu bestandig den samme som før, ikke sandt?

Johan.

Ret en øswergywen, fjielmsk Tøs! —

Poul.

Hvad?

Johan (bliver ved).

Ingenting vil hun bestille, og saa æ hun saa lystig og saa gall, at hun gjør Opteger og Spektakler den heel udslaagne Dag!

Poul.

Hvad er det! — Din Moder skrev mig jo nylig til, at Din Søster havde faaet Apoplexi.

Johan

(gjør sig Umage for at dølge sin Forlegenhed).

Ha! ha! ha! ja, a hweed nok hwad a hweed! — —

Poul.

Og jeg spurgte ogsaa strax Herrens Doktor, om han ikke vidste noget Raad, som man kunde lade den stakkels Mette bruge.

Johan.

Ha! ha! ha! Morbroer! hwar I saa taawelig at troe det? — (sigende om hvad han vil sige) — Mi' Søster Mette stillede sig kun an, som om hun havde Poppelsi.

Poul.

Hvad siger Du!

Johan.

Tøsen var forlibt — det var hele Sagen!

Poul.

Nei, vil man bare se! hvordan var det? fortæl!

Johan.

Nu skal Morbroer høre den hiel Sag! — Ser I — der kom saadan en Musikanter — af dem, der spiller paa Instrumenter — her fra Kiøwenhaun øver til vores. — Samme Karl havde en bansat Snakketøi — for disse herrens Musikantere, de æ nu saa polidske og saa udlært' paa alleting! — Mette havde strax et godt Øie til mi' goe Spillemand — Moer vilde itteke hweed' af den Fias at sig' — men iiig' oppaa jen Gang blifver Tøsen syg og staa'n, og kund' nu slet itteke blive frisk igjen, før Moer maatt' lowe hende, at hun skuld' faa hendes Musikant!

Poul.

Ha! ha! ha! det var godt udtænkt, det!

Johan.

Tu! ja, hvar det ikke, hvad?

Begge.

Ha! ha! ha! ha!

Poul.

Men jeg glemmer rent, at det lakker ad Spisetid! Du maa blive ved som Du har begyndt —

Johan (sagte).

Det har jeg ogsaa i Sinde!

Poul (bliver ved).

— Og rive Farve til Herren. — Jh! den stakkels Mons Rasmussen! — Og saa den gamle Christopher Todtenkopf! saadan at gaa hen og gifte sig igjen, uden at lade mig det vide! hm! hm! hm! kan jeg glemme det! (han gaar ud).

Johan (alene).

Uf! det var et dvoit Pust! tilsidst havde jeg nær forfnabliseret mig! — Min Herre er nok færdig at briste af Utaalmodighed. Jeg maa ikke spilde et Øjeblik; men først vil jeg se til at faa Fingre paa den Rebstige, som jeg for puttede ind i vor gode Mikkel Madsens Badsæk; uden den kan vi sige Godnat til alle vore Planer og Projecter! (han gaaer hen og vil aabne Badsækken).

Poul (kommer tilbage).

Men det er sandt, jeg glemte jo at tage den gamle Badsæk, Du bragte med Dig, ind i mit Kammer. (Han tager den og Johan yttrer sin Uroligbed.) Jeg skal sige Dig: Herren kan ikke lide, at her ligger Ting og kastes om, som ere til ingen Nytte.

Johan (vil tage Badsækken fra ham).

Nei, nei, Morbroer! sty I kun mig Hwadsækken! I skal itteke — —

Poul.

O, lad Du mig kun tage den! Jeg kan bære den som ingenting! her kan Du se. (Han gaaer med den).

Johan (sagte).

Nu er Fanden løs.

Femte Scene.

Grøndal. Johan. Poul.

Grøndal (kommer hastig ind).

Poul! hør et Ord!

Poul (lægger Badsækken paa Gulvet).

Ja, Herre!

Grøndal.

Kom hid! — (Poul gaaer frem paa Skuepladsen til ham, og Johan vender tilbage til Marmoritenen). Omsider har jeg faaet Vilhelmine til at give efter, paa det Vilkaar, at jeg skulde tillade hende at gaa hen paa Salonen —

Poul.

Gjør dog aldrig det!

Grøndal.

Hm! vær Du kun rolig! Jeg skal nok passe paa.

Poul.

Hun narrer Dem! — det siger jeg Dem forud.

Grøndal.

Det har vel ingen Nød, tænker jeg! — Nu klæder hun sig paa til at staa Model; hun kommer om et Øieblik.

Poul.

Men hvem vil De bruge til den anden Model, isædetfor Christian, som ligger syg?

Grøndal.

Jeg foreslog Vilhelmine Din Søsterson; men det sætter hun sig rent ud imod, og hun kan da ogsaa have nogen Ret deri, thi han er saa yderst enfoldig. — (Halvsagte, medens han fører Poul længer frem paa Skuepladsen, efterat han har betragtet Johan, som river Farve.) Jeg har faaet et Indfald — (under det øvrige af denne Scene smutter Johan hen til Badsækken, aabner den, tager en Rebstige ud deraf, som han skjuler under adskillige store Portefeuiller, som ligge paa et Bord, og lukker derpaa Badsækken igjen, uden at bemærkes af Poul og Grøndal, som bliver ved): — Kasernerne ere saa nær herved —

Poul.

Ah! jeg forstaaer Dem!

Grøndal.

Skulde det ikke være Dig muligt, at skaffe mig fat paa en Soldat, som havde Leilighed til at blive her et Par Timers Tid eller lidt mere?

Poul.

Jh! det er mig en smal Sag, det!

Grøndal.

Du kan love ham en Dalers Penge for sin Umage; men det maa være en ung rask Karl, som Christian.

Poul.

Ja, ja! lad De mig kun raade! (han vil gaa).

Grøndal

(holder paa ham, og siger endnu sagtere).

Men pas vel paa, at det er en Soldat, som Du selv vælger og selv bringer herhid! — Dersom Du hjalp en af Elsterens Snushaner herind, det vilde være noget smukt!

Poul.

Det skulde gaa til med Fandens Kunst! (han tager Badsækken paa Nakken).

Johan (som river Farve).

Skal a hjelp Jer, Morbroer?

Poul.

Nei, nei, bliv Du kun, hvor Du er! (han gaar).

Sjette Scene.

Grøndal. Johan.

Grøndal.

Og du, huft nu vel paa alt hvad jeg har sagt.

Johan.

Det skal a nok, goe Herre!

Grøndal.

Dersom Vilhelmine skulde sky Dig et Brev eller en Seddel, dersom hun befaler Dig at gjøre noget, kort sagt, hvad det endog er hun beder Dig om, saa lad mig det straks vide.

Johan.

Det skal a nok, goe Herre!

Grøndal.

Husk vel paa, at du maa aldrig tabe hende af Sigte; hvor hun gaaer, saa maa Du altid følge hende i Hælene!

Johan (med Eftertryk).

Jo, det skal a hwist nok, goe Herre!

Grøndal (tager atter sin Pakel).

Naa, endelig kan jeg da fuldende mit Maleri! — Emnet maa interessere Publikum: den ulykkelige Habor, som modtager et Stjerf af den deilige Signe. O, hvad det er mig en Glæde at kunne fremstille en af Oldtidens Skjønne under Vilhelmines indtagende Træk! — Jeg har aldrig følt mig mere disponeret, mere antændt af denne flabende Ild. —

Syvende Scene.

Grøndal. Johan. Vilhelmine.

Johan (da han ser Vilhelmine, sagte).

Dersom jeg kunde give mig tilkjende for Myndlingen! —

Grøndal (til Vilhelmine).

De har endnu ikke klædt Dem paa til at staa Model?

Vilhelmine.

Nei, førend vi fuldbyrder Tractaten, vilde jeg nok have en Samtale med Dem; Forord bryder ingen Trætte!

Grøndal.

Endnu flere Vanskeligheder og Indvendinger?

Vilhelmine.

I Morgen kommer jeg jo op paa Salonen? gjør jeg ikke?

Grøndal.

Jo, det forstaaer sig.

Vilhelmine.

De følger mig derop — ikke efterat alle andre Folk ere gaaet derfra, som De nok havde betænkt — men saadan om Formiddagen imellem tolv og et, naar der er allerstørst Tilløb — det har De jo lovet mig?

Grøndal (betænkende sig).

Ja — og jeg gjentager mit Løfte.

Vilhelmine.

Godt! naar De først har opfyldt Deres Forpligtelse, saa skal jeg holde mit Ord.

Grøndal.

Hvad? — hvad vil De sige med det?

Terzet.

Vilhelmine.

Forlad mig, men jeg paa min Ære
paa Deres Ord ei stole tør!

Grøndal (med Vrede).

Ha! det er mer end trodsig være!
Vid: at De mig adlyde bør!

Vilhelmine (rolig).

For al Slags Trætte at undvige,
saa lad os straks til Stedet gaa.

Grøndal (med et svedst Smil).

Jeg gjætter alt hvad De vil sige;
vist er det Synd han skal saalænge staa!

Johan (sagte, vegende til Vinduet).

Ja, han har Ret: han længe vente maa!

Vihelmine (med ondskabsfuld Finhed).

Saasnart jeg kommer her tilbage,
jeg for Dem til Model vil staa.

Grøndal (endnu bitrere).

Den stakkels Fyr er rigtig at beklage,
at han saadan forgjæves vente maa!

Vilhelmine.

De til Salonen mig maa føre,
thi ellers lukker jeg mit Øre,
og vil ei tjene til Model!

Grøndal.

Ti stille! jeg vil intet høre!
I Dag Dem til Salonen føre?
Nei, jeg er Herre og ei Træl!

Johan (sagte).

Gid Fanden bort ham vilde føre!
thi ellers kan man intet gjøre,
og saa Godnat alt Haab om Held!

(Johan ytrer, at han ydmygelig faaer en Ide).

Vilhelmine (til Grøndal).

Tys! det er ikke værd at skjænde!

Johan (trallende, medens han river Farve).

Faldera! la! la! la! la! la!

Grøndal (til Vilhelmine).

De vil da ikke sige Ja?

Vilhelmine (neier, med Ondskab).

Hvem veed! maaske det kunde hænde!

(Hun vil gaa).

Grøndal.

Halstarrige!

Johan (sagte).

Hun gaar herfra!

Vilhelmine (til Grøndal).

Ah! skjænd dog ei! De en Model
og jeg en Tidsfordriv maa miste!

Grøndal (forbitret).

Ah! bravo! meget godt, Mamsel! —
Af Ærgrelse jeg kunde briste!

(Grøndal vender sig bort fra Vilhelmine, som gaaer hen med sit Værelse).

Johan.

(gjentager Omkvædet af Romancen i første Act, men dog uden at forlade sit Arbeide).

„Kjærlighed sender Dig en Ven,
som ser Din Nød og ender den!"

Vilhelmine

(standser ydmygelig og ser hen mod Johan, uden at bemærkes af Grøndal, som i dette Øieblik vender hende Ryggen, og er sysselsat med sin Pakel o.s.v.).

O Himmel! hvad var det?

Grøndal (ser Vilhelmine standse).

Min Flid, min Kunst, min Møie
De altsaa for en Grille spilde vil?

Johan (rivende Farve).
„Faldera! Falderala røde Rose!"
Vilhelmine
(søgende at dølge sin Urolighed, men dog skottende til Johan: — til Grøndal).
Min Herre! — dersom De — Nu vel!
jeg vil Dem føie!
Johan (som før).
„Faldera! Falderala røde Rose!"
(sagte og med Glæde).
Hun ser herhen! jeg vandt mit Spil!
Vilhelmine (fyrig og bestemt til Grøndal).
Men De i Morgen mig ledsager
Op til Salonen: det staaer fast!
Grøndal.
Jeg til Salonen Dem ledsager;
og hvad jeg lover, det staaer fast!
Johan (sagte og leende).
Vi her en Ræv ved Næsen tager!
Hun fatted' Planen i en Hast!
Vilhelmine.
Nu ingen Kiv og Klage!
Leve Enighed!
Paa Værket fat vi tage!
Jeg er strax bered!
Grøndal.
Nu ingen Kiv og Klage!
Leve Enighed!
Paa Værket fat vi tage!
Jeg er alt bered!
Johan (afsides).
Vi Mod i Brystet tage!
Hjælp os, Kjærlighed!
Med Dig til Kamp vi drage
Mod Mistænksomhed!
Vilhelmine (til Grøndal).
Men Deres Ord De mindes maa!
Grøndal.
Vi sammen til Salonen gaa.
Johan (sagte).
Hvor snildt hun kunde mig forstaa!
Vilhelmine (med Eftertryk).
I Morgen Middag! —
Grøndal og Vilhelmine.
Det staaer fast!
Johan (sagte).
Hun fatted' Planen i en Hast!
Vilhelmine (afsides).
Af Frygt og Haab mit Hjærte banker,
og jeg det føler høit at slaa!
Grøndal (afsides).
Hun blev saasnart af andre Tanker —
derunder noget stikke maa!
Johan (afsides).
Ved fælles List nyt Mod jeg sanker!
jeg haaber alting godt skal gaa!
Vilhelmine.
Nu bort med Kiv og Klage!
Leve Enighed!
Paa Værket fat vi tage!
Jeg er strax bered!
Grøndal.
Ja, bort med Kiv og Klage!
Leve Enighed!
Paa Værket fat vi tage!
Jeg er alt bered!
Johan (afsides).
Vi Mod i Brystet tage!
Hjælp os, Kjærlighed!
Med Dig til Kamp vi drage
Mod Mistænksomhed!
Vilhelmine (til Grøndal).
Siden Christian er syg, saa kunde vi kanske prøve paa at benytte os af Jydekarlen derhenne. (Hun peger paa Johan).
Johan
(nærmer sig til Vilhelmine med et enfoldigt Buk).
Hwil goe Jomfru taal' med mig?
Vilhelmine.
Han er rigtig nok kun enfoldig, den Stakkel! —
Johan (sagte til Vilhelmine).
Jeg tjener hos Ritmester Rose!
Grøndal (til Vilhelmine).
De har Ret; han kunde vist ikke holde sig i den rigtige Stilling.
Vilhelmine (i nogen Sindsbevægelse).
I Førstningen mishagede han mig en Smule, det maa jeg tilstaa; — men han lader dog til at have den bedste Villie.
Johan.
Goe Jomfru' kjender mæ, kan a mærk'!
Grøndal.
Nei, nej! jeg har skaffet mig en af Martis Sønner —
Vilhelmine (fyrig).
En af Martis Sønner!
Grøndal.
Og han kommer ret strax.
Vilhelmine.
Saa vil jeg skynde mig at blive færdig! — (hun vil gaa). — Men det er sandt: Model-Dragten ligger inde i Salen, hvortil De har Nøglen.
Grøndal (flyer hende en Nøgle).
Vær saa god!
Vilhelmine. (sagte).
En af Martis Sønner! — Roses Tjener her i Huset! — nei, det gaar over min Horizont! (hun gaaer ud).

Ottende Scene.

Grøndal. Johan (bestandig sysselsat).

Grøndal (sagte).
Det kan aldrig hænge rigtig sammen med den pludselige Eftergivenhed; den listige Taske maa have noget i Sinde! — men imidlertid vil jeg dog benytte mig af hendes føielige Lune. — Men hvad tænker jeg ogsaa paa, at jeg flyer hende Nøglen til Salen, og lader hende gaa alene derind! Nu prøver hun vist paa at advare Officeren om, at han maa indfinde sig paa Salonen i Morgen Middag. Jeg vil strax følge efter hende, og ikke vige af Pletten, førend jeg veed, at jeg har hende i Sikkerhed inde i hendes Værelse! (han vil hastig gaa efter Vilhelmine).

Niende Scene.

Grøndal (som vil gaa ud). Johan. Poul.

Frands (med Sablen under Armen).

Poul.
Her har vi vor Mand, Herre. —

Grøndal
(ser flygtig paa Husaren, og iler derpaa efter Vilhelmine).

Godt! godt! skynd Dig nu at klæde ham paa! (han iler ud).

Poul (følger nogle Skridt efter ham).
Hør et Ord, Herre — Hvad Djævlen mon han rendte efter! Jeg troer, han havde Bisselæder i Skoene!

Tiende Scene.

Poul. Johan. Frands.

Frands (med en grov Røst).
Altsaa siger J, Kamerat, at det kan være snart bestilt?

Poul
(tager en Kyrads, som ligger paa en af Stolene).
Javist! men desuden er det jo Fridag for Dig.

Frands.
Det er det rigtig nok; men jeg er tilsagt at møde hos min Oberst præcise Klokken to; herfra kan jeg høre den slaa paa Taarnet, og, for titusinde Batailloner! Frands Donnerschlag er ikke en Karl, der forsømmer at lystre Kommando!

Poul (peger paa en Stol).
Kom, læg Din Hue og Din Sabel her.

Frands (gjør det).
Ja nok! Men hør, Fatter, J glemmer vel ikke, at jeg skal have en Flaske Vin foruden min Rigsdaler.

Poul.
Rigtig, god gammel Vin, det er jo Aftalen! — (til Johan): Kom Du hen og hjælp os lidt. — (Han tager Kyradsen og hjælper Frands den paa). Ser Du, Kamerat, denne Kyrads — (der ringes udenfor). Naa, nu ringer det! og saa siden denne Hjelm — og dette Sfæg — (der ringes atter) Ja, ja, har J lært at bie — (til Johan): Hjælp Du Karlen, min Pog, imens jeg gaaer ud at lukke op.

Johan (lader som han hjælper Frands).
Jo, det skal a nok, Morbroer! (Poul gaaer ud af den almindelige Udgangsdør).

Ellevte Scene.

Johan. Frands.

Frands.
Er det Din Morbroder?

Johan
(sagte, medens han slipper Kyradsen, som Frands har blot faaet halvt op paa Armene).
Nu maa jeg benytte mig af Øieblikket! (han springer hen og tager Rebstigen, som han før gjemte).

Frands.
Hvad skal det betyde Knægt Ruppert? vil Du lade mig staa her?

Johan (aabner Vinduet, kaster Rebstigen ud, men gjør den fast i Vinduesskarmen).
Skynd Dem herop! — kast Deres Kappe af;

Frands
(utaalmodig, medens han kaster Kyradsen henad Gulvet).
For titusinde Batailloner! hvad er det for et Hundehul, jeg er sluppen ind i! (Han iler hen og tager sin Sabel, som han trækker blank. Rose kommer op til Vinduet, springer ind i Stuen, og forbauses ved at se Frands, som staar i Forsvarsstilling. Tableau.)

Tolvte Scene.

Johan. Frands. Rose (i Uniform).

Frands.
Hr. Ritmester! er det Dem!

Rose (munter):
Du her, Krigskammerat! — sig mig, hvad bestiller Du vel her?

Johan.
Han hjælper os at tjene Skjønhed, og beskytte Kjærlighed.

Frands.
Jeg? hvordan det?

Johan (hurtig):
Skynd Dig ned ad denne Stige; svøb Dig ind i den Kappe, som min Herre har ladet ligge nedenfor; vent paa mig i Værtshuset henne paa Hjørnet; om et Kvarter skal jeg være hos Dig, og der skal vi tømme den Flaske Vin, som man lovede Dig, paa Ritmester Roses Velgaaende!

Rose (klapper Frands paa Skulderen).
Det skal ikke blive ved een Flaske, Kammerat!

Frands.
Top, det er et Ord! Jeg forstaar en halvkvædet Vise! (Han vil tage sin Hue).

Johan.
Nei, nei, Huen og Sablen maa Du lade os beholde!

Frands.
Ja nok da! Men De svarer mig dertil, Hr. Ritmester! (han vil gaa hen mod Vinduet).

Rose.
Vær Du kun rolig, det skal jeg nok!

Frands
(stiger op i Vindueskarmen, og ud paa Stigen, og siger derpaa ind af Vinduet):
En anden fik mig ikke saa let til dette Stykke Arbeide! — Men, min Sabel — Hr. Ritmester, De maa tage Dem af min Sabel! (Han stiger ned).

Trettende Scene.

Rose og Johan.

Duet.
(Under Ritornellen lukker Johan Vinduet.)

Johan (tager Kyradsen).
Frist! Tingen maa ske i en Hast!

Rose.
Hvortil skal den Forklædning nytte?
Johan.
Kyradsen maa strax bindes fast;
(han tager Hjelmen, hvorved hænger et Skjæg og Knebelsbart)
Og De Hatten med Hjelmen maa bytte!
Rose (tyer ham Hatten leende).
Nu velan!
Johan
(skjuler Hatten bag de store Tegnebøger).
Alt maa gaa i en Fart!
(han kommer tilbage.
Her er Fipskjæg og Knebelsbart!
Rose
(sætter Hjelmen paa Hovedet og gjør Skjægget fast).
Men for Djævlen! hvad skal jeg gjøre?
Johan
(Hjælper ham Kyradsen paa, som maa spændes fast bag til).
Tjene Maleren til Model!
Rose (leende).
Hilledød!
Johan (bliver ved):
Tys! De alt maa høre:
Leeg Husar, og spil Rollen vel!
Rose.
Bagatel! — Men er Vilhelmine
skjen og blid, som jeg tænker mig?
Johan.
Hun er himmelsk, guddommelig!
Rose.
Hurra! Glæde!
Johan (ser sig ængstelig om).
Tys! — hvilken Pine!
Rose.
O, henrykkende, søde Glut!
Johan (ængstelig).
Kom den Gamle var Alt kaput!

Rose.
Hun er elskværdig! hvilken Lykke!
Johan! Du har med hende talt!
Jeg mer end Himlens Fryd skal finde
I hendes Favn, ved hendes Kys!

Johan.
De sagtere Dem maa udtrykke!
Jeg frygter for, at Alt gaar galt!
Betænk: den Gamle er derinde!
O, tal dog sagte! tys! tys! tys!

Johan.
De, for det første, ei maa glemme,
At Navnet er Frands Donnerschlag.
Rose (leende).
„Frands Donnerschlag!" — det Navn maa
skræmme!
Johan.
De paastaar som en afgjort Sag
En Flaske Vin.
Rose (leende).
Som Du vil drikke!
Johan.
Af bedste Sort.
Rose (leende).
Naturligvis! —
Men Vilhelmine kommer ikke!

Johan.
Hør efter: — den bestemte Pris — —
Rose (afbryder ham).
Hun er elskværdig! hvilken Lykke!
Johan! Du har med hende talt!
Jeg mer end Himlens Fryd skal finde
I hendes Favn, ved hendes Kys!

Johan.
De sagtere Dem maa udtrykke!
Jeg frygter for, at Alt gaar galt!
Betænk: den Gamle er derinde!
Der kommer nogen! tys! tys! tys!

Fjortende Scene.

Rose. Johan. Poul.

Johan
(fyrer endnu med at binde Kyradsen bag paa; Rose har faaet Hjelmen, Skjægget og Knebelsbarterne paa, og paatager sig en simpel Husars Gang og Tone.
Poul (udenfor).
Ha! ha! ha! ha! ha!
Johan (sagte til Rose).
Glem ikke Husar-Tonen; og saa imellem en lille Ed: „for titusinde Bataillioner!"
Rose.
Vær Du kun rolig!
Poul (kommer ind med Skeggerlatter).
Ha! ha! ha! ha! ha!
Johan (peger paa Kyradsen).
Se nu, Morbroer;
Poul (retter paa Kyradsen):
Godt, Sonneke! — Ikke saa langt ned i Dinene med Hjelmen — (han ler bestandig og ser ganske nøie paa Rose). Hvilken mageløs Dumdristighed! — Lidt høiere i Veiret med Knebelsbarterne; — Djævlen komme efter den uforskammede Knægt!
Johan (sagte).
Vi ere robede!
Poul.
Bilde mig ind at kunne narre mig saa skammelig!
Rose (ser ganske urolig hen til Johan).
Hvem er det I taler om, Fatter?
Poul (ler bestandig).
Om en Spion, som en Spradebasse af en Officer har sendt os her i Huset.
Rose.
Hvad?
Johan.
Tu! det har hvist igjen hværet de' and' Mikkel Mads, som kom her i Morges — —
Poul.
Retop! — (med jydsk Dialekt): — „Men a sei a er Mikkel Mads', det kan a gjør' mi' Salligheds Ed oppaa! — (i sin egen Tone): — Hold Mund Gavstrik! — (med jydsk Dialekt): — „Den slimm' Stjelm, som har snejet sig herind i min Sted, hvil hvist bedraag' Jer! — Det kommer ikke Dig ved! — „Her har a mi' annen Hvadsæk, og a kan hwiis' Jer æ Kjoul, som a

har arvet efter mi' Bedstefaer — (Rose og Johan blive endnu mere urolige) — en Solvlaags Kruus og fem skjønne blanke Krouner!" — Aha! vil Du bestikke mig, Godkarl! — og derpaa — —

Rose (hastig).

Og derpaa?

Poul.

Og derpaa tog jeg et Kosteskaft, og lod min gode Monsieur Broderjøn danse saa lystig en Kjepperyggedans, som nogen Kjeltring vilde forlange! ha! ha! ha! hvad siger I til de Løjer?

Rose. Johan. Poul.

Ha! ha! ha! ha!

Poul.

I kan tro, han fik sin Bekomst! jeg smurte dygtig paa! — (De stoggerle atter alle tre). Men Skjelmen maa dog have været i Grenaa, for han talte om alle mine Slægtninge.

Johan.

Jo! jo! de Skarns Minnesker, de hweed Besked om alleting!

Poul.

Han staar endnu dernede — udenfor Gadedoren; han vil ikke vige af Pletten. — Men, se der kommer Hr. Grøndal!

Rose (sagte).

Johan! nu gjælder det at holde Drene stive.

Femtende Scene.

Grøndal. Rose. Johan. Poul.

Grøndal

(kommer ind med en Nøgle i Haanden; affides, medens han putter Nøglen i Lommen).

Se saa! nu er jeg ikke bange for, at min Myndling skal komme til at tale med Snushanen! — (til Poul): Naa? der er jo Karlen, som skal staa Model? (han ser paa Rose).

Poul.

Han er omtrent paa samme Høide som Christian? ikke sandt, Herre?

Grøndal.

Jo, (han fører Poul affides, efterat han har betragtet Rose). Og Du er ogsaa ganske vis paa, at det er en Soldat?

Poul.

Det er en Husar; jeg har selv hentet ham, og selv bragt ham hjem; hvad vil De saa vel have mere? Den hellige Grav er vel forvaret, det svarer jeg for!

Grøndal.

Ja, saa er det godt.

Rose.

For titusinde Bataillouer! skal vi da ikke snart begynde?

Grøndal.

Paa Timen, Kammerat! paa Timen!

Rose.

Jeg er allerede halv kjed af denne Maskerade!

Grøndal (til Rose).

Hvormeget er Du akkorderet om med Poul? — (Rose bliver forlegen).

Johan (sagte).

Nu er Fanden løs!

Poul (svarer hastig).

En Rigsdaler. (Johan yttrer sin Glæde).

Rose (hurtig).

Og saa en Flaske god gammel Vin; den maa jeg have med!

Poul (til Grøndal).

Ja, jeg har lovet ham en Flaske Vin oven i Kjøbet, naar De var fornøiet med ham.

Grøndal (til Rose).

Den skal Du faa, om det saa var to Flasker!

Rose (med Betydning).

Jeg tænker nok, at jeg skal gjøre mine Ting godt!

Grøndal (til Poul).

Poul! hent os to Flasker Vin op af Kjelderen. — (Til Rose): Jeg er en Soldater-Ven, maa Du vide!

Poul (vinker ad Johan).

Kom Du, og følg med mig, Mikkel!

(De gaa ud sammen.)

Grøndal (til Rose).

Til hvilken Eskadron Husarer hører Du?

Rose (noget but).

Til anden Eskadron.

Grøndal.

Skulde Du maaske ikke af Hændelse kjende noget til en vis Ritmester Rose, en Søsterson af den gamle General Lindendal?

Rose.

Om jeg kjender ham? — spørg om det! — det er just min Ritmester; — jeg har været i fransk Tjeneste med ham; — og vi vare aldrig fra hinanden.

Grøndal.

Ja saa! — Det ser ud til at være en stor Skjelm.

Rose (munter).

For tusinde Bataillouer, det skal jeg love for! — Hvor han kommer, gjør han Spilopper; det er bleven til hans anden Natur, og hver Dag hitter han paa noget nyt.

Grøndal (grinende).

Ja — da havde han i Morges en Affære med en Maler — en af mine gode Venner — som jeg nok tænker, han skal huske! — he! he! det gik hedt til.

Rose (i en trøstyldig Tone).

En Affære? — er han bleven farlig saaret?

Grøndal.

Nei, nei! det var ikke saaledes ment.

Rose.

Aha! nu forstaar jeg det! — Han har holdt Maleren for Nar!

Grøndal.

Nei, langtfra! langtfra! — Men, for Pokker! siden Du kjender denne Ritmester Rose, saa kunde Du bevise mig en stor Tjeneste!

Rose.

Hvordan det?

Grøndal.

Det skal jeg sige Dig: om et Øieblik faar Du en ung Pige at se, og for hende skulde Du afmale ham som en letsindig Krabat — som en ren Fusentast!

Rose (i en lystig Tone).

O, med Fornøielse! det kan ingen bedre gjøre end jeg! — Jeg ved, at jeg har tit og mange Gange maattet bøde for hans dumme Streger!

Grøndal.

Jh, saa har jeg jo truffen ret heldigt! — Jeg skal nok mage det saaledes, at vi kommer til at tale om denne Rose, og saa vilde jeg gierne have, at Du skulde give ham nogle dygtige Sidehug — lade falde saadant et og andet Ord, hvorved Pigen kunde blive lidt urolig — faa Skrupler — ja, vel endogsaa faa Modbydelighed for ham. —

Rose.

Elsker denne Pige da kanske Ritmesteren?

Grøndal (sagte og i en fortrolig Tone).

O, rent djævelsk! — (Rose yttrer sin Sindsbevægelse). — Og betænk engang: uden at have set ham!

Rose (søger at dølge sin Urolighed).

O, lad mig kun raade!

Grøndal.

Jeg vilde være Dig uendelig megen Tak skyldig. —

Rose.

O, ingen Aarsag!

Grøndal.

Og vær ogsaa vis paa, at min Erkjendtlighed —

Rose.

Men lad os nu begynde! De ved jo, at jeg har ikke lang Tid at blive her i.

Grøndal.

Du har Ret, Kammerat, naa, lad os da begynde at tage fat paa vor Kong Habor; — (han peger paa Maleriet). Du har kanske hørt det Navn før?

Rose.

Habor, siger De? — Jeg kan ikke huske, at der har været nogen ved vor Eskadron, som har hedt Habor.

Grøndal (leende):

Nei, nei, det har der nok ikke heller! (halvsagte): Min Model er ikke stærk i Historien!

Rose (sagte og leende).

Hvor han bider paa Krogen!

Grøndal (tager ham ved begge Hænder).

Kom, stil Dig nu op! — Bøi først det Knæ; — (Rose bøier det venstre Knæ) — godt! — Hovedet en Smule fremad; — hold Armene saadan; — ud med Haanden; — det er godt; bliv nu staaende saaledes! (han gaar hen og sammenligner hans Stilling med Maleriet, Rose anstiller sig yderst enfoldig og følger Grøndal med Øinene). Nei, Kammerat, drei ikke Hovedet!

Johan (som er kommen ind under forrige Replik tilligemed Poul; sagte).

Ah! min Herre gjør sit Prøvestykke!

Rose (sagte).

Vilhelmine kommer ikke!

Johan (sagte og leende).

En snurrig Stilling for en Husar-Ritmester!

Rose (sagte).

Jeg skulde dog ikke tro, at Johan narrer mig! (høit, medens han reier sig i Veiret): Men for titusinde Bataillioner; hvorlænge mener De, at jeg vil staa Skildvagt her? Nu maa jeg løses af!

Grøndal (endnu ved Maleriet).

O, nei, nei! vor Dig ikke!

Rose.

Fy for Fanden! jeg staar jo her som en Nar! og desuden kan jeg let faa Skjørbug af den Staaen!

Poul

(byder ham et Glas Vin paa en Præsenter-Bakke).

Her er nogle Draaber; kanske de kunde være gode for din Skjørbug.

Rose (i en raa Tone).

Det kalder jeg at tale! (Han drikker).

Poul (skjænker i igjen).

Endnu engang: man kan ikke gaa paa eet Ben! — Herrens Skaal!

Rose.

Top! det er et Ord. — (sagte til Johan.) Vilhelmines Skaal!

Grøndal.

Tak, Kammerat!

Johan (sagte til Rose).

Ha! ha! han takker for Skaalen!

Grøndal.

Min Myndling bliver ogsaa forbandet længe borte! — og uden hende kan man ingen Ting gjøre.

Poul (til Rose).

Syng os en Vise, saalænge indtil hun kommer, Kammerat! saa glider Vinen bedre!

Rose (sagte).

Jo, det skal Du nok se, at jeg har Lyst til!

Johan (sagte til Rose).

Syng kun; maaske hjender hun Deres Stemme; saa bliver hun mindre forskrækket ved at se Dem. — (høit): O ja, kjære Hr. Husar! lad os høre en bitte Stykke!

Rose (sagte).

Han har Ret!

Grøndal.

Syng Du kun, Kammerat!

Rose (munter).

Nu vel da!

Drikkevise.

Hvis et godt Raad I følge kan:
Drikker før I til Kampen drage!
Vdru jeg tugte kan min Mand;
Med en Rus jeg fire kan tage!
Frist! skjænker i til Glassets Rand;
Thi aldrig nok man drikke kan!

Rose. Poul. Johan (med Dialekt).
Frist! skjænker i til Glassets Rand;
Thi aldrig nok man drikke kan!

Rose.
Fy! den Soldat en Kryster er,
Som blot vil tørste, men ei drikke!
Staklen blot Krigens Farer ser;
Hæder staar for Drankerens Blikke!
Skjænk atter i til Glassets Rand;
Thi aldrig nok man drikke kan!

Grøndal (munter).
Jh! det er en forbandet lystig Vise!

Grøndal. Rose. Poul. Johan.
Skjænk atter i til Glassets Rand;
Thi aldrig nok man drikke kan!

Rose.
O, Perial! Du tit et Drog,
Lærte at aabne Hjernens Laase;
Den, som er feig, naar han er klog,
Strømmer, naar man hører ham vaase!
Lovsynger Druen alle Mand!
Thi aldrig nok man drikke kan!

Rose. Grøndal. Poul. Johan.
Lovsynger Druen alle Mand!
Thi aldrig nok man drikke kan!

Rose.
Vor Jord er skjøn; men hvi vil Gud
Her med saameget Vand os plage?
Da drikke er Naturens Bud,
Vinen mig langt mer vilde smage!
Forsværger da at drikke Vand;
Det Perial ei give kan!

Rose. Grøndal. Poul. Johan.
Forsværger da at drikke Vand;
Det Perial ei give kan!

Rose.
At Herren ei et Element
Af Vin har gjort, kan jeg begribe;
Thi ved vor Tørst det kunde hændt
Verden kom for Væske i Knibe.
Frist skjænker i til Glassets Rand!
Thi aldrig nok man drikke kan!

Rose. Grøndal. Poul. Johan.
(Alle leende.)
Frist! skjænker i til Glassets Rand;
Thi aldrig nok man drikke kan!

Grøndal.
Ha! ha! ha! bravo! det er en morsom Vise!

Johan (med enfoldig Latter).
Hi! hi! hi: ja, ret en skjønne bitte Sang!

Grøndal.
Ah! der kommer min Myndling!

Sextende Scene.

Grøndal. Rose. Johan. Poul og Vilhelmine (klædt som Prinsesse Signe; hun har et Skjærf i Haanden).

Vilhelmine (sagte, i det hun kommer ind).
Jeg kjendte den Stemme! — o, Gud! var det muligt — (høit, da hun ser Rose): Hvem er det?

Rose (sagte, da han ser hende).
Himmel!

Johan (sagte til Vilhelmine).
Min Herre!

Vilhelmine (sagte og skjælvende af Glæde).
Han her! det er mig ubegribeligt!

Grøndal.
Kom nærmere, Vilhelmine.

Rose (sagte og med Henrykkelse).
Hvor hun er skjøn!

Vilhelmine (gaar frem med Urolighed).
Hvilket Underværk! et fremmed Mandfolk her i Huset! — Hvem har skaffet Dem fat paa denne Karl?

Grøndal.
Hændelsen; og jeg maa ret takke den derfor.

Rose (i den raaeste Tone).
For tituſende Kardetscher! jeg klager heller ikke derover, jeg! her er ret godt at være! — (til Poul): Lad mig faa et Glas endnu, Du gamle Fatter! (Han drikker og fyer Glasset til Poul.)

Grøndal.
Hvad mener De, Vilhelmine, han kjender Deres smukke Ritmester Rose!

Vilhelmine.
Saa? gjør han det?

Rose.
Om jeg kjender ham? — en Narrifas, som Kjærlighed har gjort rent forrykt i Hovedet — en Fusentast, som lige indtil den Dag i Dag har lobet grasseres efter Lykken, som han ingensteds har kunnet finde — en letsindig ubestandig Krabat, der har flagret fra den ene Skjønhed til den anden, fordi aldrig nogen var istand til at holde ret fast paa hans Hjerte —

Grøndal (sagte til Rose).
Bravo! frist, endnu mere!

Vilhelmine (til Grøndal med Finhed).
Ah! det er Dem, som soufflerer ham! —

Rose.
Hvad jeg siger er den rene Sandhed.

Vilhelmine (fyrig).
Hvilken Forstand! hvor han er fin! (høit til Grøndal): Saa De vil da have, at at jeg skal tjene Dem til Model, i Selskab med denne Husar?

Grøndal.
Ja.

Rose.
Jomfruen eller Frøkenen synes kanske, at jeg er noget usikket til det Arbeide, men det maa De undskylde hos en Soldat.

Vilhelmine

Jeg forsikrer Dem, jeg holder meget af Krigsmænd.

Grøndal (spøgende).

Jeg ved det: især af Ritmestre!

Vilhelmine.

Af alle kjække Krigsmænd, som ikke frygter for at ove noget.

Grøndal (peger paa Rose).

Saa kan De holde af min Model med, thi han har ovet sit Liv i den franske Krig.

Vilhelmine (med Finhed).

Nu vel! jeg vil følge Deres Raad.

Grøndal (leende).

Gjør det! gjør det! (sagte og med Glæde): Det gaar jo herligt! (Poul staar imellem Vilhelmine og Rose, og svælselsætter sig med at ordne alt hvad den sidste har paa.)

Grøndal (pegende paa en Farve-Æske, som staar paa et Bord i Baggrunden).

Mikkel! bring mig den Æske, som der staar. (Johan sætter Æsken nær ved Maleriet.)

Vilhelmine (til Rose).

Saa De har været i Krig?

Rose.

Ja, min smukke Jomfru!

Vilhelmine (med Betydning).

De har nok været udsat for mange Farer?

Rose (ligeledes).

O, naar man har Snedighed og Mod, saa overvinder man dem!

Grøndal (ordnende sine Malerredskaber).

Og saa desuden Lyst til at indlægge sig Hæder —

Rose (som før).

Jeg har havt den Ære at være med i adskillige — Bataller, men endnu har aldrig nogen givet mig saa meget at tænke paa, som den sidste! — Jeg blev ogsaa saaret i den — for første Gang i mit Liv!

Vilhelmine.

De blev saaret?

Grøndal (sagte, medens Johan hjælper ham at sætte alting tilrette).

Aha! nu er han kommen midt ind i sine Bataller; saa tænker jeg nok, at vi beholder ham en Stund!

Vilhelmine (fyrig til Rose)

O, vær saa god — fortæl os det!

Rose (med Betydning).

Det var en Fæstning, som vi holdt blokeret; Fjenden kunde maale sig med os i Kræfter. Vi havde at bestille med en gammel Kommandant, som det var vanskeligt nok at faa Bugt med.

Grøndal (sagte).

Jeg maa snakke ham efter Munden; saa bliver han her desto længere! (høit): Jo, jo! lur disse gamle Ræve! sommetider ere de politiske!

Rose.

Javist! — men tilsidst bliver de dog narrede. — Vi skulde just til at løbe Storm; og naar der er saadant noget paa Færde, — for tituſinde Batailloner! — saa er Frands Donnerſchlag altid paa Pletten! — Jeg havde den Ære at være første Mand. Jeg kommer til en fæl, skummel Afkrog, — jeg holder bestandig Die med et Sted, hvor man sagde, at der skulde være en Skat forvaret — (i en betydningsfuld Tone): — Jeg tager en Stige — jeg kravler op til et Vindue — (han stotter hen til Vinduet og Vilhelmine besvarer hans Vink til Tegn at hun forstaar ham) — men neppe er jeg sluppen ind i dette Aflukke, førend jeg faar et Skud — her — paa denne Side —

Vilhelmine (med Finhed).

Paa Hjertets Side?

Rose.

Ja, paa Hjertets Side! — O, et Skud — Mage til det havde jeg endnu aldrig før følt!

Grøndal.

Var det et Flinte-Skud?

Rose.

Nei — — —

Vilhelmine

(afbryder Rose hastig og med Finhed).

Ah! kanske et Pileskud?

Grøndal.

Tosse! nuomstunder ere Pilene gaaet af Brug — undtagen i Amors Krige!

Vilhelmine (til Rose).

Men Saaret var maaske dog kun ubetydeligt?

Rose.

Ubetydeligt? nei, forlad mig det; — (med Foleise): Jeg vil føle Virkningerne deraf, — saalænge jeg lever!

Vilhelmine.

Saalænge De lever! — (sagte og med fyrig Glæde). O! hvor han er elskværdig! (Under denne Scene have Poul og Johan baaret Forhøiningen frem paa Skuepladsen.)

Kvartet.

Grøndal (tager Vilhelmine ved Haanden, og lader hende stige op paa Forhøiningen).

Nu velan! — Men jeg tror De bæver?

Vilhelmine (smilende).

Jeg bæve? nei! —

(Hun stiger smilende op.)

De selv det kræver,
Og Deres Bud jeg lyde vil!

Grøndal (sætter hende i Stilling).

Saaledes! — Kjærligt Dienspil
Og venligt Smil De ikke glemme.

Vilhelmine (skjelmsk).

Saaledes?

Grøndal (klapper i Hænderne).

Bravo! bliv saa ved!

Rose (aflides).

O, hvilke Dine! — hvilken Stemme! — Du evig har min Kjærlighed!

Grøndal (peger paa hendes Bryststrimmel).
For Kunstens Skyld De maa tillade,
At jeg ta'er denne Strimmel bort,
Thi den gjør Maleriet Skade.
(Han fyder Bryststrimmelen tilside.)
Johan (leende, men affides).
Her kommer Du i Last tilkort!
Grøndal og Rose (begge affides).
O, hvilken Hals! — o, hvilken Barm!
Grøndal (til Vilhelmine).
Vil De nu Armen saa udstrække? —
Og se paa mig!
Rose (affides).
Gud! hvilken Arm! —
Og stjelmske Blik, som Glæder vække! —
Grøndal.
(gaar baglænds hen til Maleriet, og med Øinene uafladelig hefte de paa Vilhelmine).
Ah, bravo! — godt! — saa gaar det an!
Johan (affides.)
Jeg knap min Latter dæmpe kan!
Rose (affides).
Den Hulde er mig evig kjær!
Vilhelmine (affides).
Ah! hvor indtagende han er!
Vilhelmine og Rose
(affides, men flottende til hinanden).
Hvor heftigt banker ei mit Hjerte!
Det føler mer end himmelsk Lyst!
Dit Die mig at elske lærte!
Ak! Glæden sprænge vil mit Bryst!

Grøndal (paa samme Tid).
Det Smil, som Amor hende lærte.
Jeg laaner Penselen med Lyst!

Johan (paa samme Tid).
At narre Dig os Amor lærte!
Vi gjøre det med Hjertens Lyst!

Grøndal (vender sig om til Rose).
Nu, Kammerat! paa Knæ igjen!
(Han sætter ham i samme Stilling, som i forrige Scene).
Grøndal (til Vilhelmine).
De Deres Haand i hans maa lægge.
Vilhelmine (rødmende).
Jeg?
Rose (i en raa Tone).
Ih javist!
Grøndal.
(griber smilende efter Roses Haand).
Kom hid, min Ven! —
Den Ting er vant for Jer begge!
Rose (med Betydning).
Jeg søger dog at lære den!
Grøndal og Rose (til Vilhelmine).
De Deres Haand i {hans / min} maa lægge!
Grøndal
(til Vilhelmine, som betænker sig).
Men hvorfor rødmer De ved det?
Vilhelmine (ser paa Rose).
Jeg kan det ikke lade være.
Grøndal
(lægger selv hendes Haand i Roses).
Ser De: den Ting er ganske let.

Vilhelmine. Rose. Johan (leende).
Af {Dem vil / ham Dej} alle Ting {vil / skal} lære!
Grøndal (paa samme Tid).
Af mig de alle Ting skal lære!
(til Rose).
Se nu paa hende med et Blik,
Som kronet Ømhed kan udtrykke.
Rose (ser henrykt paa hende).
Saadan?
Grøndal (meget glad).
Jo, det gaar an!
Vilhelmine og Johan (affides og leende).
Hvor narres han!
Grøndal (til Vilhelmine).
Besvar det Diekast, De fik
Med Haab og Frygt og Ømheds Lykke.
Vilhelmine (ser med Ømhed paa Rose).
Saadan?
Grøndal (meget glad).
Ja, det gaar an!
Rose og Johan (affides og leende).
Hvor narres han!
Grøndal (til Rose og Vilhelmine).
Nu disse Ord paa Læben svæve:
„For Dig alene vil jeg leve! —"
Vilhelmine (med varmt Udtryk).
„For Dig alene vil jeg leve!"
Grøndal (som før).
„Til Hjertet brister er jeg Din!"
Rose (med lyrig Følelse).
„Til Hjertet brister er jeg Din!"
Grøndal (gaar meget glad tilbage til Maleriet men uden at vende Ansigtet fra dem).
Ah! bravo! — Nu er Turen min!

Vilhelmine og Rose
(til hinanden, uden at ikifte Stilling).
For Dig alene slaar mit Hjerte!
Det føler mer end himmelsk Lyst;
Dit Die mig at elske lærte!
Ak! Glæden sprænge vil mit Bryst!

Grøndal.
(betragtende dem vexelvis, medens han maler).
Det Smil, som Amor hende lærte,
Jeg laaner Penselen med Lyst!

Johan (sagte og leende).
At narre Dig os Amor lærte!
Vi gjøre det med Hjertens Lyst!

(Under Kvartetten har Poul gaaet omkring og lagt tilrette. Henimod Slutningen af Musiknummeret finder han Roses Hat bag ved en af de store Portefeuiller; han tager den frem, betragter den, og sammenligner den med Husarens Hue.)

Grøndal
(til Rose, der reiser sig tilligemed Vilhelmine).
O, nei, nei! ror Dig ikke! Et Øieblik endnu. — (Man hører, at der bankes udenfor paa Vinduet.)
Poul.
He? — (der bankes endnu stærkere). Hvad mon alt dette skal betyde?
(Han aabner Vinduet.)

Syttende Scene.

Grøndal. Rose. Vilhelmine. Johan. Poul og Frands.

Frands (stikker Hovedet ind ad Vinduet).
Nu slog Klokken to; sig til Ritmester Rose, at jeg maa have min Sabel og min Hue igjen.

Grøndal (forbauset).
Ritmester Rose! — Hvad hører jeg?

Poul.
Din Sabel og din Hue? — Ritmester Rose! — (til Grøndal): Død og Plage, Herre! Vi ere forraadte!

Johan.
Den forbandede Husar! (Han rækker ham Sabelen og Huen ud af Vinduet, og lukker det derpaa efter ham.)

Grøndal (som forstenet).
Men hvad betyder alt dette? —

Rose (i sin egen Tone),
Nu er det ikke længer Tid at forstille sig!

Grøndal.
Hvad! skulde De være —?

Vilhelmine
(afbryder ham med Skoggerlatter).
Ha! ha! ha! — den unge elskværdige Officer, som uagtet alle Deres Laase og Skodder har hittet paa Midler til at komme ind i dette Fangetaarn!

Grøndal (rasende).
Helvede og alle Furier!

Poul.
Ræven i Gaasestien!

Rose (med Munterhed).
Ja, min Herre, De ser her den unge indbildske Person, som havde den Ære at tale med Dem i Norges; dengang var han ikke heldig med Deres Malerier, og af lutter Anger og Fortrydelse — (i tyst Dialekt): — kummer han nun her, und will selbst dienne Dem til Modell, Hr. Greendahl!

Grøndal.
Men hvor er det muligt —?

Johan.
Det var mig, som lod Husaren smutte ud af Vinduet, og praktiserede min Herre ind af det! (Han peger paa Rose).

Poul.
Hans Herre! — O, min stakkels Søsterson! — den syndige Mikkel Madsen!
(Han gaar hastig ud.)

Grøndal.
Understaa sig at komme saaledes ind i mit Hus!

Rose.
Naar en Garnison gjør Modstand, saa maa man jo løbe Storm!

Grøndal (forbittret).
Kort og godt: hvad har De vel nu i Sinde?

Rose (stedse meget overgiven).
O nei, nei, det er jo ikke værd at blive hidsig! — (Han peger paa Maleriet). Efter at jeg nu har bidraget til Deres Hæder, saa er De nok saa god at tillade mig at tænke paa min Lykke; hør nu de Vilkaar jeg vil foreslaa Dem.

Grøndal.
Vilkaar!

Rose.
Det er en Ædelmodighed af mig; siden jeg er Seierherre, kunde jeg jeg jo gjerne foreskrive Dem hvad for Betingelser jeg vilde. Her er nu Kapitulationen: Jeg er Ritmester ved Husarerne, en Søsterson af General Lindendal; jeg har en temmelig betydelig Formue, endnu uendelig mere Kjærlighed — Jomfruen er deilig, fuldkommen fri —

Grøndal.
Saa? mener De det?

Rose.
Ja, og i det Punkt ere vi enige! Jeg ved, at De har aldeles ingen Rettigheder over hende. Jeg tilbyder den elskværdige Pige mit Hjerte og min Haand, og dersom hun gjør mig saa lykkelig at modtage begge Dele, er al Modstand fra Deres Side forgiæves.

Grøndal.
Hvad? min Myndighed —

Rose (afbryder ham).
— Har De forspildt ved at ville tvinge en ung Pige til at ægte Dem. Følg De mit Raad, min Herre, lad os underskrive Freds-Traktaten, saa giver jeg Dem alle Krigs-Honneurerne.

Grøndal.
Jeg skulde samtykke —?

Vilhelmine.
Det nytter Dem ikke at sige Nei; jeg har frit Valg, og De tør ikke tvinge mig! — (Til Rose): Min Herre, alleting spaar mig, at De vil stadfæste de gode Tanker denne første Sammenkomst giver mig om Dem, jeg underskriver Traktaten!
(Hun giver Rose Haanden.)

Rose.
Kom, Hr. Grøndal, sæt De Seglet under den! — og naar De har et eller andet indtagende Hoved at male, saa skal min Kone komme her og tjene Dem til Model.

Vilhelmine (leende).
Ja, det lover jeg Dem!

Attende Scene.

Rose. Vilhelmine. Grøndal. Johan. Poul og Mikkel.

Poul (leder Mikkel Madsen ind).
O, men stakkels Mikkel! min stakkels Mikkel! — Nei, jeg kan aldrig tilgive mig selv de Hug, jeg gav Dig!

Mikkel (Mikkel tager sig til Ryggen).
Tu, Morbroer! I laaae mare itteke Fingrene imellem!

Grøndal.
Og jeg som var saa forsigtig —!

Mikkel
(til Grøndal i en tillidsfuld Tone).
Aa! nu da a æ kommen hier i Huset —

Grøndal.
Hvad saa?

Mikkel.
Nu skal Kampellanterne itteke slipp' ind, det skal a nok pass'!

Grøndal (arrig).
Jo! nu er det Tid at lukke Buret, naar Fuglen er sløiet ud!

Rose.
I Dag haaber jeg dog, at jeg for første Gang skal tvinge min Onkel til at bifalde en af mine Galskaber.

Grøndal (til Rose).
Tag hende — og gid De maa faa ligesaamegen Plage med hende som jeg har havt!

Vilhelmne (neier leende)
Jeg takker for Skudsmaalet!

Slutnings-Kor.

Alderdom ei mod Ungdom maa stride!
Skildvagt og Laase forgjæves er!
Kjærlighed er paa Ungdommens Side!
Piger og Ynglinge har han kjær!

Vilhelmine
(til Publikum, pegende paa Grøndal).
Han siger, at jeg var hans Plage,
Og der kan været noget i;
Men kan min List blot Dig behage,
Saa er hans Vrede snart forbi!
Det Bifalds Smil Du skjænker os
Er fælles Stræben, fælles Ros!

Alle.
Det Bifalds Smil Du skjænker os
Er fælles Stræben, fælles Ros!

Trykt hos Jørgensen & Knudtzon.